

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา

Journal of Innovation in Administration and Educational Management

กำหนดการเผยแพร่

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

วัตถุประสงค์

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการด้านนวัตกรรมการบริหารธุรกิจ นวัตกรรมจัดการภาครัฐและภาคเอกชน นวัตกรรมบริหารการศึกษา และนวัตกรรมการศึกษา

บรรณาธิการ

ดร.ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์
การบริหารและการศึกษา

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านนวัตกรรม

กองบรรณาธิการ

ผศ.ดร.เกรียงไกร สัจจะหยุดภัย

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผศ.ดร.มานิตย์ อรรถชาติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ผศ.ดร.สามารถ บุญรัตน์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผศ.ดร.ไพศาล เครือแสง

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผศ.ดร.วาสิตา เกิดผล ประสบศักดิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

เลขานุการ: นางสาวพรหมธิดา ทองกู่พันธ์

ศิลปกรรม: นายณัฐกิตติ์ สุวรรณวัฒน์

พิสูจน์อักษร: นายณัฐกิตติ์ สุวรรณวัฒน์

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านนวัตกรรมการบริหารและการศึกษา

95/28 ตำบลบึงคำพร้อย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

โทร 0859222289 หรือ 0634465663 อีเมล Siwapatb@gmail.com

บทบรรณาธิการ

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา ฉบับนี้เป็นปีที่ 2 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-เมษายน พ.ศ. 2567 เพื่อรักษาคุณภาพของบทความให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกติกาสากลของบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์เพื่อคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด เพื่อควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการและเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ

สำหรับเนื้อหาของวารสารฉบับนี้ถือได้ว่าเป็นความโดดเด่นที่เน้นกระบวนการวิจัยที่เข้มข้น ประกอบไปด้วยจำนวนบทความทั้ง 5 บทความ โดยภาพรวมหลักเป็นการพัฒนาจากงานวิจัยที่ศึกษากรณีเฉพาะ (Case Study) ที่แต่ละบทความได้เน้นกระบวนการวิจัยเชิงลึกในหลายรูปแบบทั้งในรูปแบบของการสนทนากลุ่มการสอบถาม และการสัมภาษณ์ ประกอบกับบทความส่วนใหญ่แสดงถึงการทำงานร่วมกันของผู้มีพหุปัญญาในลักษณะทีมงาน ทำให้บทความมีความละเอียดรอบคอบถี่ถ้วน มีการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะได้อย่างสมบูรณ์น่าสนใจ ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ ในวารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาถ้อยแถลงบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ดร.ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์

บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

	หน้า
กองบรรณาธิการ (Editorial Board)	(1)
บทบรรณาธิการ (Editorial)	(3)
การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร.....	
ทนงศักดิ์ ปัดสินธุ์	1
การพัฒนากลยุทธ์หลักสูตรอาชีวศึกษาเชิงผลลัพธ์ในจังหวัดปัตตานีเพื่อยกระดับ สมรรถนะวิชาชีพและสร้างศักยภาพสู่การเป็นผู้ประกอบการ.....	15
ฮะฟีซุดดีน เจะมุ	
การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุสำหรับพฤติกรรมการซื้อขายผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อภาวะ แวดล้อมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	30
ลัดดา วิจารณ์สาริกกุล	
การสัมตัวอย่างในงานวิจัย: หลักการ วิธีการ และการประยุกต์ใช้.....	39
จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์, อรณัฐ อธิรญาวัฒน์	
บทบาทภาครัฐในการแก้ไขปัญหาความยากจนในมิติทางเศรษฐกิจและสังคม.....	56
ณัฐวัฒน์ ชัชชนฐาภักดิ์	
ภาคผนวก	
หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์.....	68

การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง
อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
Welfare Fund Management of Hongsaeng Sub-district,
Loengnoktha District, Yasothon Province

ทงศ์ศักดิ์ ปัตสินธุ์¹

Thanongsak Patsin

¹สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Social Sciences for Local Development, Faculty of Humanities and Social Science

Rajabhat Maha Sarakham University

Corresponding Author e-mail: thanongsak170226@gmail.com

Received: 2024-03-07 Revised: 2024-04-18 Accepted: 2024-04-21

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง และเพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตตำบลห้องแซง โดยการคำนวณหา กลุ่มตัวอย่างที่จากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 341 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ผลการวิจัยพบว่า 1) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนตำบลห้องแซง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและรองลงมา ได้แก่ ด้านการควบคุม ด้านการจัดการองค์กร ด้านการวางแผน และด้านการอำนวยความสะดวก 2) สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงด้านการอำนวยความสะดวก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงด้านการวางแผน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารจัดการ; กองทุนสวัสดิการชุมชน

Abstract

The objectives of this study were to study management of community welfare fund and to compare the participation of management community welfare fund in Hongsaeng sub-district, Loengnoktha district, Yasothon province. This research is quantitative research. The sample of this study are 341 community enterprises memberships in Hongsaeng sub-district and older by using Taro Yamane method. The research tool was a questionnaire. Data were analyzed by statistical package using descriptive statistical analysis, including frequency, percentage, mean standard deviation, t-test and F-test. The results of the research revealed that: 1) The memberships of community enterprises in Hongsaeng sub-district, have the opinion on community enterprise management in overall at high level. Considering in each aspect, they have the opinions on community enterprise management at high level in every aspects, arranging order from the highest to the lowest as the following: controlling aspect, organizing aspect, planning aspect, and administration aspect. 2) The memberships of community enterprises classified by educational background, occupation and their average income by overall and all aspects, was not different. The memberships of community enterprises classified by sex is management of community welfare fund in administration aspect at the statistical significance level of 0.05. The memberships of community enterprises classified by ages is management of community welfare fund in planning aspect at the statistical significance level of 0.05

Keywords: Management; Community Welfare Fund

บทนำ (Introduction)

วิสาหกิจชุมชนเป็นฐานรากของเศรษฐกิจชุมชนและเศรษฐกิจไทยโดยรวม เพราะถ้าชุมชนเข้มแข็ง สังคมไทยก็จะเข้มแข็งด้วย (เสรี พงศ์พิศ, 2557) อาจกล่าวได้ว่าวิสาหกิจชุมชนเป็นการจัดระบบเศรษฐกิจใหม่ให้เป็นที่ประจักษ์ในชุมชน เพราะถ้าชุมชนเข้มแข็งย่อมสามารถพึ่งพาตนเองได้ ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อขยายฐานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก และส่งเสริมสังคมผู้ประกอบการให้มีศักยภาพที่แข่งขันได้ จึงเห็นได้ว่าการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเป็นเรื่องที่มีจำเป็นและมีความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนในหลาย ๆ มิติ อย่างไรก็ตามวิสาหกิจชุมชนยังต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอีกมากในเรื่องการจัดการธุรกิจ เพื่อให้เป็นผู้ประกอบการที่มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ (อุทัย ปริญญาสุทธินันท์, 2560) ทั้งนี้การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย ไม่ว่าจะประกอบธุรกิจใดก็ตาม พบว่ามีปัญหาและข้อจำกัด 4 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก โดยเฉพาะเรื่องความไม่ต่อเนื่องในการพัฒนาของหน่วยงานภาครัฐ 2) ด้าน

สภาพแวดล้อมภายในธุรกิจ ได้แก่ ผู้บริหารขาดความเป็นผู้ประกอบการและไม่มีความรู้ในการจัดการธุรกิจ อีกทั้งบุคลากรไม่เพียงพอและขาดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) ด้านกระบวนการทำงาน โดยเฉพาะในเรื่องการตลาด และ 4) ด้านศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง เนื่องจากมีรายได้จากการดำเนินงานไม่เพียงพอ (สนิทเดช จินตนา และธีระพงษ์ ภูริปาณิก, 2562)

เทศบาลตำบลห้องแซง มีจำนวนหมู่บ้าน 19 หมู่บ้านมีครัวเรือนทั้งหมด 3,169 ครอบครัวยมีประชากรจำนวน 11,458 คน มีเนื้อที่ 135.30 ตารางกิโลเมตร ห่างจากอำเภอเลิงนกทาไปทางทิศตะวันตกประมาณ 21 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดยโสธร 85 กิโลเมตร ซึ่งมีประชากร จำนวนครัวเรือน 3,284 ครัวเรือน จำนวนประชากร 11,227 คนแยกเป็นชาย 5,709 คน เป็นหญิง 5,518 คน โดยมีหมู่บ้านที่ได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด 19 หมู่บ้าน (เทศบาลตำบลห้องแซง, 2567) แต่ยังไม่เพียงพอต่อจำนวนประชากรในการหมุนเวียนของเงินกองทุน ซึ่งประชาชนที่อยู่ในชุมชนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนของกองทุนสวัสดิการชุมชน และขาดความรู้ความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มุ่งหวังให้ชาวบ้านและประชาชนในชุมชนเมืองได้ร่วมกันบริหารจัดการกองทุนของตนเอง โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม อันได้แก่ ร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตาม ตรวจสอบ ร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนร่วมแรงร่วมใจสร้างกองทุนสวัสดิการชุมชนของตนเองไปสู่ความยั่งยืน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากจะดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่รัฐบาลกำหนดไว้จำเป็นต้องศึกษาถึงการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง โดยผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาถึงการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน อันได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุม เพื่อพัฒนาแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นำไปสู่การมีผลประกอบการที่ดีขึ้นตามมา ตลอดจนสามารถขยายผลไปส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่น ๆ และเกิดผลกระทบเชิงบวกต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารจัดการกองทุนวิสาหกิจชุมชน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนในพื้นที่ให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศไทย คือ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร จำนวน 2,325 คน โดยการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างที่จากสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ 0.05 เมื่อคำนวณแล้วได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 341 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดของการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถาม ออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ทั้งหมดมี 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ ดังนี้

- 1) ด้านการวางแผน จำนวน 5 ข้อ
- 2) ด้านการจัดการองค์กร จำนวน 5 ข้อ
- 3) ด้านการอำนวยความสะดวก จำนวน 5 ข้อ
- 4) ด้านการควบคุม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 ประเด็นเพิ่มเติมของกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์และองค์ประกอบที่ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร แล้วนำมาเป็นแล้วนำมากำหนดเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

4.3 นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถาม

4.4 นำแบบสอบถามที่สร้างไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในเชิงเนื้อหา ด้วยดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ โดยข้อคำถามแต่ละข้อมีค่า IOC มากกว่า .05 ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC) ได้เท่ากับ 0.98

4.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try - out) เพื่อหาคุณภาพกับสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตตำบลห้องแซงที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน

30 คน นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง เพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านจากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาโดยวิธีการคำนวณของครอนบาค (Cronbach) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2561) ค่าอัลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.938 โดยจะมีค่าระหว่าง $0 \leq \alpha \leq 1$ ค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 มาก แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูงได้

4.7 นำแบบสอบถามที่ได้ทำการแก้ไขโดยสมบูรณ์แล้วมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t - test (Independent Samples) และ F - test (One Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลพื้นฐานทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

สถานภาพ (n = 341)	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	84	24.60
หญิง	257	75.40
2. อายุ		
20 - 29 ปี	31	9.10
30 - 39 ปี	95	27.90
40 - 49 ปี	140	41.10
50 - 59 ปี	61	17.90
60 ปีขึ้นไป	14	4.10
3. ระดับการศึกษา		

ไม่ได้เรียน	90	26.40
ประถมศึกษา	106	31.10
มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	94	27.60
อนุปริญญา หรือ ปวส.	33	9.70
ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี	18	5.30
4. อาชีพ		
เกษตรกร	132	39.30
รับจ้าง	73	21.40
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	32	09.40
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	16	4.70
พนักงานบริษัทเอกชน	27	7.90
ประกอบอาชีพส่วนตัว	54	15.80
อื่น ๆ	5	1.50
5. รายได้ต่อเดือน		
ไม่เกิน 3,000 บาท	6	1.80
3,001 – 5,000 บาท	9	2.60
5,001 – 7,000 บาท	33	9.70
7,001 – 9,000 บาท	244	71.60
มากกว่า 9,000 บาทขึ้นไป	49	14.40

จากตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 75.40) ซึ่งมีอายุ 40 - 49 ปี (ร้อยละ 41.10) มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 31.10) และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 39.30) และมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 7,000 – 9,000 บาท (ร้อยละ 71.60)

2. วิเคราะห์การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง โดยรวมและเป็นรายด้าน

การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการวางแผน	4.34	0.30	มาก
2. ด้านการจัดองค์การ	4.36	0.31	มาก
3. ด้านการอำนวยความสะดวก	4.33	0.34	มาก
4. ด้านการควบคุม	4.43	0.32	มาก

รวม	4.36	0.31	มาก
-----	------	------	-----

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการควบคุมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) ด้านการจัดการองค์การอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) ด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) และด้านการอำนวยการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.33$)

3. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงที่มีเพศต่างกัน

การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลห้องแซง	เพศชาย		เพศหญิง		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านการวางแผน	4.31	0.30	4.35	0.30	1.027	.305
ด้านการจัดองค์การ	4.35	0.33	4.36	0.30	.119	.906
ด้านการอำนวยการ	4.41	0.33	4.31	0.33	2.513	.012*
ด้านการควบคุม	4.42	0.33	4.43	0.31	.238	.812
โดยรวม	4.37	0.32	4.36	0.31	0.974	0.508

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรที่มีเพศต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อแยกเป็นรายด้าน จะเห็นว่าการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ และด้านการควบคุมไม่แตกต่างกัน ส่วนการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงด้านการอำนวยการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงที่มีอายุต่างกัน

การบริหารจัดการ กองทุนสวัสดิการ ชุมชนตำบลห้องแซง	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	.868	4	.217	2.419	.048*
	ภายในกลุ่ม	30.139	336	.090		
	รวม	31.007	340			
ด้านการจัดองค์การ	ระหว่างกลุ่ม	.403	4	.101	1.009	.403
	ภายในกลุ่ม	33.590	336	.110		

	รวม	33.993	340			
ด้านการอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	.104	4	.026	.221	.927
	ภายในกลุ่ม	39.523	336	.118		
	รวม	39.627	340			
ด้านการควบคุม	ระหว่างกลุ่ม	0.650	4	.163	1.593	.176
	ภายในกลุ่ม	34.288	336	.102		
	รวม	34.939	340			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรที่มีอายุต่างกัน จะเห็นว่าการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงด้านการจัดองค์การ ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุมไม่แตกต่างกัน ส่วนการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงด้านการวางแผน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

การบริหารจัดการ กองทุนสวัสดิการ ชุมชนตำบลห้องแซง	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	.437	4	.109	1.202	.310
	ภายในกลุ่ม	30.570	336	.091		
	รวม	31.007	340			
ด้านการจัดองค์การ	ระหว่างกลุ่ม	.200	4	.050	.497	.738
	ภายในกลุ่ม	33.194	336	.101		
	รวม	33.993	340			
ด้านการอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	.489	4	.122	1.049	.382
	ภายในกลุ่ม	39.138	336	.116		
	รวม	39.627	340			
ด้านการควบคุม	ระหว่างกลุ่ม	.362	4	.091	.880	.476
	ภายในกลุ่ม	34.577	336	.103		
	รวม	34.939	340			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะเห็นว่าการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงที่มีอาชีพต่างกัน

การบริหารจัดการ กองทุนสวัสดิการ ชุมชนตำบลห้องแซง	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	.445	6	0.74	.552	.698
	ภายในกลุ่ม	30.562	334	.092		
	รวม	31.007	340			
ด้านการจัดองค์การ	ระหว่างกลุ่ม	1.046	6	.174	.810	.562
	ภายในกลุ่ม	32.947	334	.099		
	รวม	33.993	340			
ด้านการอำนวยการ	ระหว่างกลุ่ม	.486	6	.081	.691	.657
	ภายในกลุ่ม	39.141	334	.117		
	รวม	39.627	340			
ด้านการควบคุม	ระหว่างกลุ่ม	.508	6	0.85	.822	.554
	ภายในกลุ่ม	34.431	334	.103		
	รวม	34.939	340			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรที่มีอาชีพต่างกัน จะเห็นว่าการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการอำนวยการ และด้านการควบคุม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

การบริหารจัดการ กองทุนสวัสดิการ ชุมชนตำบลห้องแซง	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	0.203	4	.051	.552	.698
	ภายในกลุ่ม	30.805	336	.092		
	รวม	31.007	340			
ด้านการจัดองค์การ	ระหว่างกลุ่ม	.303	4	.076	.756	.554
	ภายในกลุ่ม	33.690	336	.100		
	รวม	33.993	340			
ด้านการอำนวยการ	ระหว่างกลุ่ม	.185	4	.046	.395	.812
	ภายในกลุ่ม	39.441	336	.117		

	รวม	39.627	340			
ด้านการควบคุม	ระหว่างกลุ่ม	.883	4	.208	2.051	.5087
	ภายในกลุ่ม	34.106	336	.102		
	รวม	34.939	340			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน จะเห็นว่าการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุม ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการควบคุม ด้านการจัดการองค์การ ด้านการวางแผน และด้านการอำนวยความสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรินทร์ ช้องเกี่ยวพันธ์ (2561) กระทบการจัดการที่มีผลต่อประสิทธิภาพของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า กระทบการจัดการและประสิทธิภาพของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า กระทบการจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการนำ ด้านการควบคุม ด้านการจัดองค์การ และด้านการวางแผน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเขาวนนท์ เจริญใจ (2566) ได้ศึกษาการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรป่าชะสามัคคี หมู่บ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก พบว่า การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรป่าชะสามัคคี หมู่บ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัด นครนายก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผน ด้านการรายงาน ด้านการจัดคนเข้าทำงาน ด้านการสั่งการ ด้านงบประมาณ ด้านการจัดองค์การ และด้านการประสานงาน ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรที่มีเพศต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อแยกเป็นรายด้าน จะเห็นว่า

บริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ และด้านการควบคุมไม่แตกต่างกัน ส่วนการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงด้านการอำนวยความสะดวก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจริยา งามบุญสืบ (2563) ได้ศึกษาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนเมืองอโยธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนเมืองอโยธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีอาชีพแตกต่างกันมีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของภาคิน อนันตโสภณ (2563) ได้ศึกษาการดำเนินงานของผู้ประกอบการและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานี พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานีที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรที่มีอายุต่างกัน จะเห็นว่าการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงด้านการจัดองค์การ ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุมไม่แตกต่างกัน ส่วนการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงด้านการวางแผน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญทาวงค์ (2566) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนนันฐิยา จันทรวงศ์และคณะ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะเห็นว่าการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริระ ภูมิภักดิ์ (2564) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนของ เทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนของ เทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะเห็นว่าการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนของเทศบาลตำบลศรีบัวบานในทุกด้านไม่แตกต่างกัน และยังซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจริยา งามบุญสืบ (2563) ได้ศึกษาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน

เมืองอโยธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนเมืองอโยธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการไม่แตกต่างกัน

2.4 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรที่มีอาชีพต่างกัน จะเห็นว่าการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรินทร์ ช้องเกี่ยวพันธ์ (2561) กระทบการจัดการที่มีผลต่อประสิทธิภาพของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การเปรียบเทียบกระบวนการจัดการและประสิทธิภาพของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีอาชีพต่างกัน มีกระบวนการจัดการและประสิทธิภาพของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง ไม่แตกต่างกัน

2.5 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน จะเห็นว่าการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญญา บุญทาวงค์ (2566) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนันนัฐิยา จันทรวงศ์และคณะ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงควรสร้างการตระหนักรู้ในเรื่องการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกเข้าใจในบทบาทหน้าที่และร่วมกันพัฒนาวิสาหกิจชุมชนต่อไป

2. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซงควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์และแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนวิสาหกิจชุมชนในด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุมของกลุ่มให้ชัดเจน

3. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้องแซง ควรมีการประชุมกลุ่มระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกทุกเดือนเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการอำนวยความสะดวก และ

ด้านการควบคุมของกลุ่มระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มกับหน่วยงานภาครัฐ และผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ทำให้สำเร็จและความล้มเหลวในด้านการบริหารจัดการกองทุนวิสาหกิจชุมชน เพื่อสรุปเป็นบทเรียนและหาแนวทางการนำไปขยายผลในกลุ่มอื่น ๆ ในเขตตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
2. ควรศึกษาการบริหารจัดการกองทุนวิสาหกิจชุมชนในเชิงเปรียบเทียบของสมาชิกเงินทุนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประเภทของวิสาหกิจชุมชนระหว่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในตำบลอื่น ๆ หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดอื่น ๆ
3. ควรศึกษาการบริหารจัดการกองทุนวิสาหกิจชุมชนโดยการจัดทำเป็นรูปแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในการหาแนวทางเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ประสบผลสำเร็จอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง (References)

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2561). สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ: หจก.สามลดา.
- จริยา งามบุญสืบ. (2563). การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนเมืองอโยธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- เขาวนนท์ เจียมใจ. (2566). การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรป่าเขาสามัคคี หมู่บ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- เทศบาลตำบลห้องแซง. (2567). ข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร. ม.ป.ท.
- นันทรัฐยา จันทรวงศ์และคณะ. (2563). การพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิจัยวิชาการ. 3(2), 51 - 64.
- บุญยภา บุญทนาวงค์. (2566). ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภาคิน อนันต์โสภณ. (2563). การดำเนินงานของผู้ประกอบการและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานี. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. 10(3), 57 - 64.

- วีรินทร์ ช้องเกี่ยวพันธุ์. (2561). กระบวนการจัดการที่มีผลต่อประสิทธิภาพของวิสาหกิจชุมชนในเขต
อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การจัดการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ศิริระ ภูมิภักดิ์. (2564). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนของ เทศบาลตำบล
ศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

การพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรอาชีวศึกษาเชิงผลลัพธ์ในจังหวัดปัตตานี เพื่อยกระดับ
สมรรถนะวิชาชีพและสร้างศักยภาพสู่การเป็นผู้ประกอบการ
The Development of Outcome-Based Vocational Curriculum Strategies
in Pattani Province to Enhance Professional Competencies and Build
Entrepreneurial Potential

ฮะฟีซุดดีน เจมะ¹

Hafizuddin Jeme

¹รองผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกปัตตานี

Deputy Director of Kanaratthani Pattani Technical College

Corresponding Author e-mail: Hafizuddin9644@gmail.com

Received: 2023-11-07 Revised: 2023-12-18 Accepted: 2023-12-20

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ในจังหวัดปัตตานี ซึ่งมุ่งเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพและเพิ่มศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ รวมถึงศึกษารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นผลลัพธ์เพื่อยกระดับทักษะวิชาชีพการวิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) กับผู้บริหาร ครู และผู้ประกอบการ เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและความท้าทายที่พบ นอกจากนี้ ยังมีการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับนักเรียนและครู เพื่อหารือเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร ผลการศึกษาพบว่าการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาเชิงผลลัพธ์ในจังหวัดปัตตานีมีความซับซ้อน โดยมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาหลักสูตรแบ่งออกเป็นจุดแข็ง เช่น ความรู้และประสบการณ์ของครู และความสามารถในการปรับปรุงหลักสูตร และจุดอ่อน เช่น การขาดการฝึกอบรมสำหรับครู และการขาดความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นอกจากนี้ ยังมีโอกาสจากตลาดแรงงานที่มีความต้องการสูงและนโยบายสนับสนุนการพัฒนา ในขณะที่อุปสรรคได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานและข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานกลยุทธ์ในการพัฒนาหลักสูตรที่เสนอ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรที่ยั่งยืนตามแนวทาง Outcome-Based Education (OBE) การพัฒนาทักษะของครู และการเพิ่มความยืดหยุ่นของหลักสูตร เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความท้าทายและบริบทเฉพาะของพื้นที่จังหวัดปัตตานี

คำสำคัญ (Keywords): กลยุทธ์การพัฒนาหลักสูตรเน้นผลลัพธ์; หลักสูตรอาชีวศึกษา; การเป็นผู้ประกอบการ

Abstract

This study aims to analyze factors affecting the development of outcome-based vocational curriculum strategies in Pattani Province, focusing on enhancing professional competencies and entrepreneurial potential. It also examines the design of outcome-based curriculum strategies intended to elevate vocational skills. The research employed in-depth interviews with administrators, teachers, and entrepreneurs to gather qualitative data on curriculum development and the challenges faced. Additionally, focus group discussions were conducted with students and teachers to discuss learning experiences and suggestions for curriculum improvement. The study's findings indicate that developing an outcome-based vocational curriculum in Pattani is complex, with influential factors categorized into strengths, such as teachers' knowledge and experience and the ability to update the curriculum, and weaknesses, such as a lack of teacher training and insufficient stakeholder collaboration. Opportunities include high demand in the labor market and supportive development policies, while obstacles consist of labor market fluctuations and infrastructure limitations. The proposed curriculum development strategies include establishing a sustainable curriculum based on Outcome-Based Education (OBE), enhancing teacher skills, and increasing curriculum flexibility to address the challenges and specific contexts of Pattani Province.

Keywords: Outcome-Based Curriculum Development Strategies; Vocational Curriculum; Entrepreneurship

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรอาชีวศึกษาเชิงผลลัพธ์ในจังหวัดปัตตานีเกิดจากความจำเป็นในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในสภาพแวดล้อมที่ตลาดแรงงานเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในระดับชาติและภูมิภาคอาเซียน ข้อมูลปัจจุบันระบุว่าหลักสูตรอาชีวศึกษายังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนอาชีวศึกษาในพื้นที่ขาดทักษะและสมรรถนะที่ตรงกับความต้องการของอุตสาหกรรม สาเหตุมาจากหลักสูตรที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (Choo & Wong, 2020; Korkmaz & Yalcin, 2019)

ในขณะเดียวกัน อุตสาหกรรมในภาคใต้ของประเทศไทยกำลังประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะเฉพาะทาง ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจภูมิภาค การพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาเชิงผลลัพธ์จึงกลายเป็นกลยุทธ์สำคัญที่สามารถสร้างโอกาสให้กับนักเรียนได้มีทักษะที่ตรงกับความต้องการของตลาด พร้อมทั้งส่งเสริมให้พวกเขามีศักยภาพในการเป็น

ผู้ประกอบการ (Sánchez & Otero, 2020; Awan & Javed, 2018) ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรที่สนับสนุนแนวทางนี้ เช่น ทฤษฎีของ Tyler (1949) เน้นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ขณะที่ Tabá (1962) เสนอว่าควรวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและตลาดเพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องกับความเป็นจริง นอกจากนี้ Beauchamp (1981) ยังเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการออกแบบหลักสูตร เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและอุตสาหกรรม

แนวคิด Outcome-Based Education (OBE) หรือการศึกษาเชิงผลลัพธ์ มุ่งเน้นการเรียนรู้ที่วัดผลตามเกณฑ์ที่ชัดเจน โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน (Harden & Sowden, 2016) งานวิจัยของ Sánchez & Otero (2020) ยังชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรที่มุ่งเน้นสมรรถนะช่วยเพิ่มโอกาสในการจ้างงาน โดยเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการประกอบอาชีพใหม่ๆ ที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน

นอกจากนี้ คำสอนใน อัลกุรอาน ได้เน้นถึงการประกอบอาชีพเพื่อความเป็นอยู่ที่ดี:

"فَإِذَا فُضِّتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ"

แปลว่า "เมื่อการละหมาดสิ้นสุดลงแล้ว พวกเจ้าจงแผ่กระจายไปในแผ่นดิน และแสวงหาปัจจัยยังชีพจากพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า" (อัลกุรอาน, 62:10) ซึ่งสนับสนุนให้บุคคลแสวงหาทักษะและความรู้เพื่อประกอบอาชีพและพัฒนาตนเอง

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งพัฒนากิจกรรมหลักสูตรอาชีวศึกษาเชิงผลลัพธ์ในจังหวัดปัตตานี เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะที่ตรงตามความต้องการของตลาด รวมถึงเสริมสร้างศักยภาพในการประกอบการและพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้ยั่งยืน (Ramsden, 2020; Awan & Javed, 2018; Korkmaz & Yalcin, 2019)

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนากิจกรรมหลักสูตรอาชีวศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ในจังหวัดปัตตานี เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพและเพิ่มศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการ
2. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนากิจกรรมหลักสูตรอาชีวศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ในจังหวัดปัตตานี เพื่อยกระดับทักษะวิชาชีพและเสริมสร้างศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้จะใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การเลือกผู้ให้ข้อมูลเป็นขั้นตอนสำคัญเพื่อทำความเข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาหลักสูตร โดยควรครอบคลุมกลุ่มต่าง ๆ ที่มีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่: 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ครู 3) นักเรียน 4) ผู้ประกอบการ 5) ผู้ปกครอง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่: 1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews): ใช้เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้บริหาร ครู และผู้ประกอบการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและความท้าทายที่พบ 2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้กับนักเรียนและครูเพื่อหาหรือเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาหลักสูตร รวมถึงทักษะและความรู้ที่ตลาดแรงงานต้องการ (Norris et al., 2015)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยใช้ SWOT Analysis และ TOWS Matrix เพื่อตรวจสอบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่พบในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ในจังหวัดปัตตานีมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพและเพิ่มศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ โดยการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แสดงให้เห็นถึงปัจจัยหลายประการที่มีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรในบริบทนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา "ปัจจัยหลักคือความสามารถในการปรับตัวของหลักสูตรให้ทันกับความต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้ การมีเครือข่ายที่ดีกับภาคธุรกิจและชุมชนก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะเราต้องทำให้หลักสูตรของเราสอดคล้องกับสิ่งที่ตลาดต้องการ และต้องเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการเป็นผู้ประกอบการ"

ครู "การฝึกอบรมที่มีคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ครูสามารถใช้เทคโนโลยีและวิธีการสอนที่ทันสมัยได้ สิ่งนี้ไม่เพียงแต่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ยังช่วยให้เราสามารถนำเสนอเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนและตลาดแรงงาน"

นักเรียน "ผมคิดว่าหลักสูตรมีการพัฒนาตามความต้องการของตลาดในบางด้าน แต่บางครั้งเนื้อหาที่ยังไม่ทันสมัยมากพอ โดยเฉพาะในด้านการประกอบการและการใช้เทคโนโลยี ถ้ามีการปรับปรุงเพิ่มเติมจะช่วยเพิ่มโอกาสในการหางานให้กับเราได้มากขึ้น"

ผู้ประกอบการ "หลักสูตรควรเน้นการสร้างทักษะการประกอบการและการผลิตอาหารฮาลาลให้มากขึ้น เพราะตลาดต้องการคนที่มีทักษะเหล่านี้ การฝึกอบรมที่เชื่อมโยงกับการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการจะช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมมากขึ้นเมื่อเข้าสู่ตลาด"

ผู้ปกครอง "การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะเราต้องการให้หลักสูตรสะท้อนถึงความต้องการของตลาดในพื้นที่ การประชุมระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และสถานศึกษา จะช่วยให้ทุกฝ่ายเข้าใจถึงความต้องการและสามารถร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้"

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยใช้ SWOT Analysis และการระดมสมองเพื่อสร้าง TOWS Matrix ซึ่งสรุปปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรอาชีวศึกษาเชิงผลลัพธ์ในจังหวัดปัตตานี มุ่งยกระดับสมรรถนะวิชาชีพและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการ การวิเคราะห์ SWOT ช่วยให้เห็นภาพรวมของสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ต้องปรับปรุงเพื่อตอบสนองตลาดแรงงาน ข้อมูลที่ได้ถูกนำไปจัดทำเป็น TOWS Matrix โดยผสมผสานปัจจัยภายในและภายนอกเพื่อนำเสนอกลยุทธ์พัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ผลการวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix ที่แสดงในตารางที่ 1 - 2

ตารางที่ 1 แสดงการเตรียม Position Matrix จุดแข็งและจุดอ่อน

ปัจจัยภายในที่สำคัญ	น้ำหนัก	ประเมิน	คะแนนถ่วงน้ำหนัก
S1 ครูที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอนที่เข้มแข็งสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและช่วยพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้อย่างดี	0.30	4	1.2
S2 ความสามารถในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยตามความต้องการของตลาดแรงงานและผู้เรียน	0.20	4	0.80
รวม			2.0
W1 ครูบางคนอาจขาดการฝึกอบรมในด้านการใช้เทคโนโลยีและวิธีการสอนที่ทันสมัย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการสอน	0.30	1	0.3
W2 การไม่สามารถสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคธุรกิจ อาจทำให้การพัฒนาหลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการจริง	0.20	2	0.4
รวม			0.70

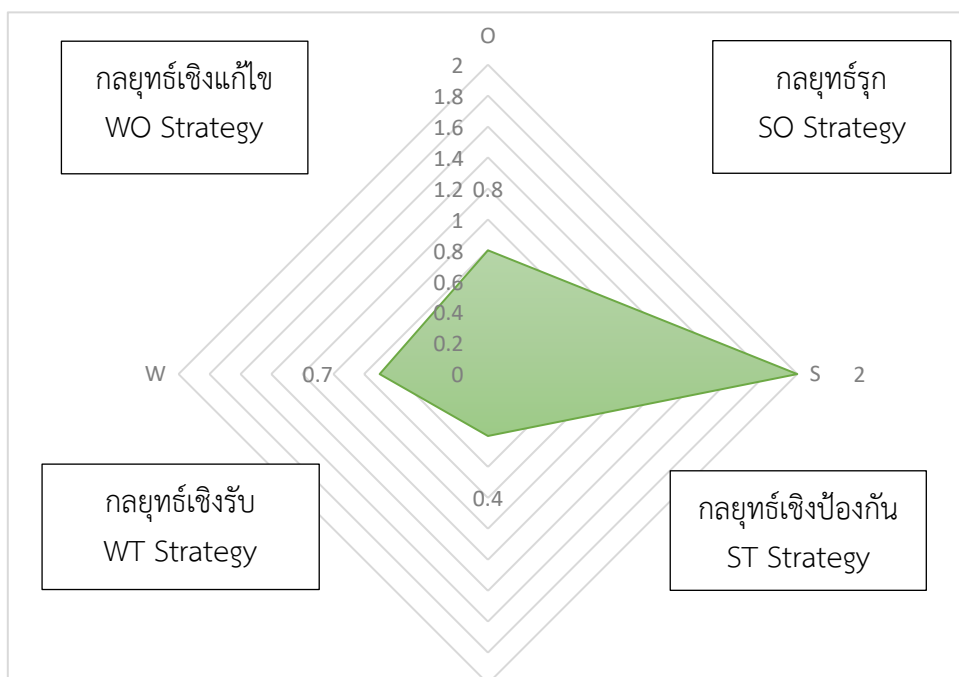
หมายเหตุ : การประเมินตัวเลข 1 = จุดอ่อนหลัก, 2 = จุดอ่อนรอง, 3 = จุดแข็งรอง, 4 = จุดแข็งหลัก

ตารางที่ 2 แสดงการเตรียม Position Matrix จุดแข็งและจุดอ่อน

ปัจจัยภายนอกที่สำคัญ	น้ำหนัก	ประเมิน	ถ่วงน้ำหนัก
O1 ตลาดแรงงานที่มีความต้องการสูงในด้านการผลิตอาหารฮาลาลและทักษะการประกอบการช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รับงานง่ายขึ้น	0.40	4	1.60
O2 นโยบายที่สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาและการสร้างผู้ประกอบการในท้องถิ่นสามารถเป็นแรงผลักดันสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร	0.30	4	1.20
รวม			2.80

ปัจจัยภายนอกที่สำคัญ	น้ำหนัก	ประเมิน	ถ่วงน้ำหนัก
T1 ตลาดแรงงานที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอาจทำให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ทันเวลา	0.20	1	0.20
T2 โครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เพียงพอในพื้นที่อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาและทรัพยากรที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร	0.10	2	0.20
รวม			0.40

หมายเหตุ : การประเมินตัวเลข 1 = จุดอ่อนหลัก, 2 = จุดอ่อนรอง, 3 = จุดแข็งรอง, 4 = จุดแข็งหลัก
การวิเคราะห์ SWOT ในตารางที่ 1 - 2 พบว่าปัจจัยภายในมีจุดแข็ง 2 ข้อและจุดอ่อน 2 ข้อ โดยการคำนวณใน Position Matrix กำหนดค่าน้ำหนักรวมของจุดแข็งที่ 2.00 และจุดอ่อนที่ 0.70 สำหรับปัจจัยภายนอก พบว่าโอกาสมีค่า 2.80 และอุปสรรคมีค่า 0.40 ผลการวิเคราะห์นี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการใช้จุดแข็งและโอกาสเป็นหลักในการพัฒนากลยุทธ์หลักสูตรอาชีวศึกษาเชิงผลลัพธ์ และในขณะเดียวกันควรลดจุดอ่อนและจัดการอุปสรรคเพื่อให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานในพื้นที่ปัตตานีที่มีลักษณะเฉพาะภาพที่ 1 แสดงการจัดทำ Position Matrix โอกาสและอุปสรรค

จากภาพที่ 1 ผลการคำนวณ Position Matrix แสดงว่าทิศทางการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาในปัตตานีควรมุ่งเน้นไปที่กลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive Strategy) เพื่อยกระดับสมรรถนะวิชาชีพและสร้างศักยภาพผู้ประกอบการ กลยุทธ์เชิงรุกนี้เน้นการใช้จุดแข็งและโอกาสที่มีในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการตลาดแรงงาน โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะเฉพาะทางเพื่อช่วยให้ผู้เรียนปรับตัว

ในเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Sánchez & Otero, 2020) นอกจากนี้ ผลการคำนวณแสดงถึงความสำคัญของกลยุทธ์เชิงแก้ไข (Defensive Strategy) และเชิงป้องกัน (Preventive Strategy) ซึ่งเน้นการปรับปรุงจุดอ่อนและจัดการอุปสรรคเพื่อเสริมความยั่งยืนให้กับหลักสูตรในระยะยาว แม้ว่ากลยุทธ์เชิงรับ (Conservative Strategy) จะมีความสำคัญน้อยที่สุด แต่ยังคงช่วยรักษาสถานะปัจจุบันและป้องกันความเสี่ยงในอนาคต การวิเคราะห์นี้เน้นให้กลยุทธ์หลักสูตรมุ่งพัฒนาทักษะและความพร้อมของผู้เรียนต่อการเปลี่ยนแปลงในตลาดแรงงาน และตอบโจทย์ความท้าทายในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

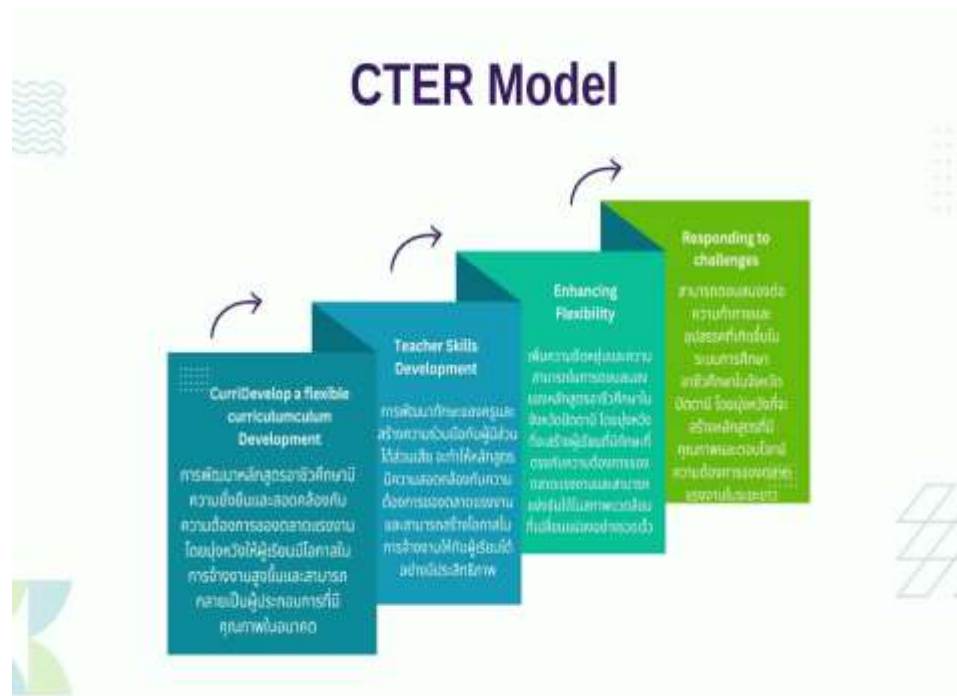
ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ TOWS Matrix

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	(Strengths = S) S1 และ S2	(Weaknesses= W) W1 และ W2
(Opportunities = O) O1 และ O2	SO (เชิงรุก) การพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษามีความยั่งยืนและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีโอกาสในการจ้างงานสูงขึ้น และสามารถกลายเป็นผู้ประกอบการที่มีคุณภาพในอนาคต	WO (เชิงแก้ไข) การพัฒนาทักษะของครูและสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะทำให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสามารถสร้างโอกาสในการจ้างงานให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
(Threats = T) T1 และ T2	ST (เชิงป้องกัน) เพิ่มความยืดหยุ่นและความสามารถในการตอบสนองของหลักสูตรอาชีวศึกษาในจังหวัดปัตตานี โดยมุ่งหวังที่จะสร้างผู้เรียนที่มีทักษะที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและสามารถแข่งขันได้ในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว	WT (เชิงรับ) สามารถตอบสนองต่อความท้าทายและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระบบการศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดปัตตานี โดยมุ่งหวังที่จะสร้างหลักสูตรที่มีคุณภาพและตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงานในระยะยาว

ตอนที่ 2 การศึกษารูปแบบการการพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรอาชีวศึกษาเชิงผลลัพธ์ในจังหวัดปัตตานี เพื่อยกระดับสมรรถนะวิชาชีพและสร้างศักยภาพสู่การเป็นผู้ประกอบการผล พบว่า จากการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกด้วย TOWS Matrix ได้ข้อมูลสำคัญสำหรับสร้างกลยุทธ์พัฒนาหลักสูตรเชิงผลลัพธ์ในจังหวัดปัตตานี โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับสมรรถนะวิชาชีพและสร้างศักยภาพสู่การเป็นผู้ประกอบการ กลยุทธ์ SO (เชื่อมโยงจุดแข็งกับโอกาส) ถูกนำมาใช้เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะเฉพาะทางที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ท้องถิ่นและภูมิภาคอย่างสูงสุด (Sánchez & Otero, 2020) ในขณะเดียวกัน การวิเคราะห์จุดอ่อน

ร่วมกับโอกาส (WO Strategy) ซึ่งให้เห็นแนวทางแก้ไขปัญหภายใน โดยเน้นการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการตลาดมากขึ้น (Choo & Wong, 2020) ขณะที่กลยุทธ์ ST (จุดแข็งกับอุปสรรค) ใช้จุดแข็งในการจัดการอุปสรรค เช่น ขาดแคลนบุคลากรเฉพาะทางและการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ (Korkmaz & Yalcin, 2019) ส่วนกลยุทธ์ WT (จุดอ่อนกับอุปสรรค) เน้นลดผลกระทบจากปัจจัยลบและปรับปรุงระบบการศึกษาอาชีวศึกษาให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (Awan & Javed, 2018)

ภาพที่ 2 รูปแบบพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรอาชีวศึกษาเชิงผลลัพธ์ในจังหวัดปัตตานี เพื่อยกระดับสมรรถนะวิชาชีพและสร้างศักยภาพสู่การเป็นผู้ประกอบการ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิเคราะห์ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาเชิงผลลัพธ์ในจังหวัดปัตตานี เพื่อยกระดับสมรรถนะวิชาชีพและเสริมสร้างศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ ในการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาเชิงผลลัพธ์ในจังหวัดปัตตานี ปัจจัยภายในสามารถแบ่งออกเป็นจุดแข็งและจุดอ่อน ดังนี้: จุดแข็ง (Strengths) 1) ครูที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอนที่เข้มแข็ง ครูที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการสอนมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะได้อย่างเต็มที่ งานวิจัยของ Hanushek (2011) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าครูที่มีความสามารถจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้และพัฒนาทักษะวิชาชีพได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด *Constructivism* ที่เน้นการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะทางวิชาชีพและ

สามารถเป็นผู้ประกอบการได้ในอนาคต อ้างอิงจากอัลกุรอาน: " **أَدْخِ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ** " "จงเรียกร้อง (เชิญชวน) สู่แนวทางแห่งพระเจ้าของเจ้า ด้วยสติปัญญา และด้วยการตักเตือนที่ดี และจงโต้เถียงกับพวกเขาด้วยวิธีการที่ดีกว่า" (อัลกุรอาน, 16:125)

ความสามารถในการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานถือเป็นจุดแข็งที่สำคัญหลักสูตรที่ได้รับการปรับปรุงตามความต้องการของตลาดแรงงาน จะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะที่เหมาะสมกับความต้องการในอนาคต งานวิจัยของ Billett (2011) ระบุว่า การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ (Outcome-Based Education - OBE) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะที่นำไปใช้ได้จริงในการประกอบอาชีพ และเป็นผู้ประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จุดอ่อน (Weaknesses) 1) การขาดการฝึกอบรมสำหรับครูในด้านเทคโนโลยีและวิธีการสอนที่ทันสมัย ครูบางส่วนอาจยังขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีและวิธีการสอนที่ทันสมัยส่งผลให้ไม่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับโลกยุคดิจิทัลได้ งานวิจัยของ McKnight et al. (2016) ชี้ให้เห็นว่าครูที่ไม่มีทักษะด้านเทคโนโลยีอาจไม่สามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมได้ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพและการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน อ้างอิงจากอัลกุรอาน: " **إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ** " "และพระองค์จะไม่เปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ของหมู่ชนใด จนกว่าพวกเขาจะเปลี่ยนแปลงสิ่งที่อยู่ในตัวของพวกเขาเอง" (อัลกุรอาน, 13:11)

การไม่สามารถสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่สามารถสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และภาคธุรกิจ เป็นอีกหนึ่งอุปสรรคสำคัญที่ทำให้หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและชุมชน การทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะช่วยให้หลักสูตรตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชนและองค์กรภายนอก แนวคิดของ *Community-Based Learning* (Wenger, 1998) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ในสถานศึกษาและความต้องการของตลาดจริง อ้างอิงจากอัลกุรอาน: " **وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ** " "และจงช่วยเหลือกันในเรื่องที่ดีและความยำเกรง" (อัลกุรอาน, 5:2)

จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายในของการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาในจังหวัดปัตตานี พบว่าครูที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการสอน รวมถึงความสามารถในการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย เป็นจุดแข็งสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนที่เกี่ยวข้องกับการขาดการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสำหรับครู และการไม่สามารถสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นอุปสรรคที่ต้องได้รับการแก้ไข การฝึกอบรมครูในด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและภาคธุรกิจเป็นปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของตลาดในส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาเชิงผลลัพธ์ในจังหวัดปัตตานี เพื่อยกระดับสมรรถนะวิชาชีพและเสริมสร้างศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาเชิงผลลัพธ์ในจังหวัดปัตตานีมีปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ทั้งในด้านโอกาสและอุปสรรค ซึ่งสามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นสองกลุ่มหลัก ดังนี้:

โอกาส (Opportunities) ประกอบด้วย 1) ตลาดแรงงานที่มีความต้องการสูงในด้านการผลิตอาหารฮาลาลและทักษะการประกอบการ ในปัจจุบัน ความต้องการในตลาดแรงงานด้านการผลิตอาหารฮาลาลกำลังเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีประชากรส่วนใหญ่เป็นมุสลิมหลักสูตรอาชีวศึกษาที่เน้นทักษะการผลิตอาหารฮาลาลและการประกอบการสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสในการหางานได้ง่ายขึ้นเนื่องจากเป็นตลาดที่มีความต้องการสูง งานวิจัยของ Sulaiman และบุคคลอื่นๆ (2020) ระบุว่าอุตสาหกรรมฮาลาลมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องทั่วโลก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างโอกาสในการพัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมอาหารที่ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานฮาลาล อ้างอิงจากอัลกุรอาน: " يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِنِ" طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنَّ كُنتُمْ لَعِندَهُ تَعْبُدُونَ " “โอ้ บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงบริโภคสิ่งที่ดีงามจากสิ่งที่เราได้ประทานเป็นปัจจัยยังชีพแก่พวกเจ้า และจงขอบคุณต่ออัลลอฮ์ หากพวกเจ้าบูชาพระองค์เท่านั้น” (อัลกุรอาน, 2:172)

2) นโยบายที่สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาและการสร้างผู้ประกอบการในท้องถิ่น นโยบายของรัฐที่มุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาและส่งเสริมการประกอบการในพื้นที่ท้องถิ่นเป็นปัจจัยที่สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นโยบายดังกล่าวไม่เพียงช่วยให้สถาบันอาชีวศึกษาสามารถปรับปรุงหลักสูตรให้ตอบโจทย์ทักษะทางวิชาชีพและการเป็นผู้ประกอบการแต่ยังสนับสนุนการเตรียมผู้เรียนเข้าสู่ตลาดแรงงานที่มีการแข่งขันสูง งานวิจัยของ OECD (2019) ชี้ให้เห็นว่านโยบายที่สนับสนุนการสร้างผู้ประกอบการในท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถของผู้เรียนในด้านการประกอบการ และส่งเสริมการพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ในส่วนของอุปสรรค (Threats) ประกอบด้วย 1) ตลาดแรงงานที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในยุคปัจจุบัน ตลาดแรงงานมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะทักษะทางวิชาชีพที่ต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีและแนวโน้มทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป งานวิจัยของ Schwab (2016) ในรายงานของ *World Economic Forum* ระบุว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ส่งผลให้ทักษะที่เคยสำคัญในตลาดแรงงานไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้อีกต่อไป หลักสูตรอาชีวศึกษาจึงต้องได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานอยู่เสมอ หากไม่สามารถปรับตัวได้ทันเวลา อาจทำให้ผู้เรียนมีทักษะที่ไม่เพียงพอต่อการหางานในอนาคต อ้างอิงจากอัลกุรอาน: " إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ إِذَا عَمِلَ أَحَدُكُمْ عَمَلًا أَنْ يُتْقِنَهُ " “แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรักเมื่อพวกเขาประกอบกิจการใด ๆ ที่พวกเขาทำให้มันดีที่สุดใน” (อัลกุรอาน, 2:195)

2) โครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เพียงพอในพื้นที่ จังหวัดปัตตานียังคงประสบปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน การขาดแคลนทรัพยากรด้านการศึกษา เช่น เทคโนโลยีและอุปกรณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัย ส่งผลให้สถาบันอาชีวศึกษาไม่สามารถจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพได้ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีที่จำเป็นในพื้นที่ชนบทมักเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน งานวิจัยของ UNESCO (2017) ระบุว่า การเข้าถึงโครงสร้าง

พื้นฐานด้านการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้เรียน และเป็นปัจจัยที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน อ้างอิงจากอัลกุรอาน: "وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ" "และในชั้นฟ้า มีปัจจัยยังชีพของพวกเจ้า และสิ่งที่พวกเจ้าถูกสัญญาไว้"(อัลกุรอาน, 51:22)

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกในการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาเชิงผลลัพธ์ในจังหวัดปัตตานีชี้ให้เห็นถึงโอกาสสำคัญที่เกิดจากความต้องการแรงงานด้านการผลิตอาหารฮาลาล และนโยบายที่สนับสนุนการพัฒนาผู้ประกอบการในท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม อุปสรรคที่สำคัญ เช่น ตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และการขาดโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ ยังคงเป็นความท้าทายที่ต้องได้รับการแก้ไข เพื่อให้หลักสูตรสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะวิชาชีพและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

2. ในการพัฒนากลยุทธ์หลักสูตรอาชีวศึกษาในจังหวัดปัตตานีเพื่อยกระดับทักษะวิชาชีพและเสริมสร้างศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ มีแนวทางที่สอดคล้องกับทฤษฎีและการวิจัยต่างประเทศหลายประการ รวมทั้งการเชื่อมโยงกับหลักการทางศาสนาอิสลามจากอัลกุรอาน ซึ่งมีผลในการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้กับผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ 1: การพัฒนาหลักสูตรที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน หลักสูตรอาชีวศึกษาที่พัฒนาขึ้นจำเป็นต้องสะท้อนถึงความยั่งยืนและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสในการจ้างงานสูงขึ้น รวมถึงเสริมสร้างความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการที่มีคุณภาพในอนาคต โดยมุ่งเน้นการใช้ Outcome-Based Education (OBE) ซึ่งมุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นหลัก การปรับหลักสูตรตามกรอบทฤษฎี OBE จะทำให้หลักสูตรสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดและสร้างทักษะวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพได้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Spady (1994) ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการปฏิบัติจริงและสามารถใช้ความรู้ได้ในสภาพแวดล้อมการทำงานจริง นอกจากนี้ แนวคิดดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวทางจากอัลกุรอานที่กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ:

39: **وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى (القرآن، سورة النجم، 53:39)** "และสำหรับมนุษย์นั้นไม่มีอะไรนอกจากสิ่งที่เขาได้พยายามไว้" (อัลกุรอาน, ซูเราะฮ์ อัลนัจม, 53:39)

ความหมายคือการพยายามและการทำงานเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาตนเอง ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับการพัฒนาทักษะวิชาชีพและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ

กลยุทธ์ที่ 2: การพัฒนาทักษะของครูและการสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ และการพัฒนาความสามารถของครูเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การวิจัยของ OECD (2020) พบว่า ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น องค์กรภาครัฐและเอกชน มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต ความร่วมมือดังกล่าวจะช่วยให้หลักสูตรอาชีวศึกษามีความสามารถในการตอบสนองความต้องการของตลาดได้อย่างตรงจุด อีกทั้งยังส่งเสริมให้ครูมีโอกาสใน

การพัฒนาทักษะใหม่ ๆ เพื่อปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและเศรษฐกิจ การพัฒนาทักษะของครูยังสามารถเชื่อมโยงกับคำสอนในอิสลามที่เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต:

(114) رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا (القرآن، سورة طه: 114) “ข้าแต่พระเจ้าของข้าพระองค์ ขอทรงเพิ่มพูนความรู้แก่ข้าพระองค์” (อัลกรุอาน, ซูเราะฮฺ ฏอฮา, 20:114)

กลยุทธ์ที่ 3: เพิ่มความยืดหยุ่นและความสามารถในการตอบสนองของหลักสูตร ความยืดหยุ่นของหลักสูตรเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความสามารถในการแข่งขันในตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นจะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้ทันที การวิจัยของ Schwab (2016) ในกรอบความคิด "Fourth Industrial Revolution" เน้นถึงความสำคัญของการปรับเปลี่ยนทักษะในการทำงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดหลักการของอิสลามยังเน้นถึงความสำคัญของการปรับตัวและความยืดหยุ่นในชีวิตเพื่อการประสบความสำเร็จ:

(11) إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ (القرآن، سورة الرعد: 11) “แท้จริง อัลลอฮฺจะไม่เปลี่ยนแปลงสภาพของชนกลุ่มหนึ่งจนกว่าพวกเขาจะเปลี่ยนแปลงสิ่งที่อยู่ในตัวของพวกเขาเอง” (อัลกรุอาน, ซูเราะฮฺ อีรเราะด, 13:11)

กลยุทธ์ที่ 4: การตอบสนองต่อความท้าทายและอุปสรรค การสร้างหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความท้าทายในระบบการศึกษาอาชีวศึกษาเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะในพื้นที่เช่นจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมเฉพาะ การวิจัยโดย World Bank (2020) เน้นว่าการออกแบบหลักสูตรที่สามารถปรับเปลี่ยนตามสภาพแวดล้อมและความต้องการเฉพาะของชุมชนจะช่วยสร้างผลลัพธ์ที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากขึ้นกลยุทธ์ดังกล่าวยังสามารถเชื่อมโยงกับคำสอนในอิสลามที่เน้นการเผชิญกับความท้าทายด้วยความอดทนและการพัฒนา:

(6) إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا (القرآن، سورة الشرح: 6) “แท้จริงหลังจากความยากลำบากนั้นย่อมมีความง่ายดาย” (อัลกรุอาน, ซูเราะฮฺ อีซซุรหฺ, 94:6)

การประยุกต์ใช้กลยุทธ์ทั้งสี่นี้ในการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาในจังหวัดปัตตานีจะไม่เพียงแต่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน แต่ยังสามารถเสริมสร้างศักยภาพให้กับผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการที่มีคุณธรรมและความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Engagement) ควรมีการเชิญชวนผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ประกอบการ และชุมชน มามีส่วนร่วมในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ และสร้างโอกาสการทำงานที่สอดคล้องกับความเป็นจริง

2) การพัฒนาศักยภาพครูควรมีการอบรมและพัฒนาครูให้มีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับแนวทางการเรียนการสอนแบบ Outcome-Based Education (OBE) เพื่อให้สามารถถ่ายทอดเนื้อหาและทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในสาขาวิชาชีพและการเป็นผู้ประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การสร้างความยืดหยุ่นในหลักสูตรเนื่องจากตลาดแรงงานมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ควรพัฒนาหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวตามความต้องการของตลาดและสถานะเศรษฐกิจในพื้นที่ได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนที่ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการล่าสุด

4) การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรควรมีการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการในระดับอาชีวศึกษา เพื่อช่วยเสริมสร้างทักษะทางด้านวิชาชีพของผู้เรียน และเพิ่มโอกาสในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และทักษะการประกอบธุรกิจ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างหลักสูตรอาชีวศึกษาเชิงผลลัพธ์ในจังหวัดปัตตานีกับจังหวัดหรือภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อวิเคราะห์จุดเด่นและจุดอ่อน รวมถึงแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ (best practices) ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในบริบทของจังหวัดปัตตานีได้

2) ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับทักษะและความสามารถที่ตลาดแรงงานและภาคธุรกิจในอนาคตต้องการ เพื่อให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับแนวโน้มของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

เอกสารอ้างอิง (References)

- พุกษ์ เสาวคนธ์. (2563). การพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ. วารสารการศึกษาไทย, 14(2), 88-104.
- Awan, A. G., & Javed, B. (2018). Impact of outcome-based education on students' learning: A study on higher education. *Journal of Educational Research and Reviews*, 6(1), 12-23.
- Awan, A. G., & Javed, B. (2018). The impact of outcome-based education on vocational curriculum development: A case study of developing economies. *Journal of Education and Practice*, 9(7), 45-57.
- Awan, U., & Javed, B. (2018). The role of knowledge management in achieving effective organizational performance: A case study of private and public sector organizations. *International Journal of Management*, 37(1), 52-62.
- Beauchamp, G. A. (1981). *Curriculum theory: Meaning, development, and use*. Wilbur Press.
- Billett, S. (2011). *Vocational education: Purposes, traditions, and prospects*. Springer.

- Biggs, J., & Tang, C. (2011). *Teaching for quality learning at university: What the student does*. 4th ed.. McGraw-Hill Education.
- Choo, S. L., & Wong, C. H. (2020). Vocational education: Aligning curriculum with labor market needs in emerging economies. *International Journal of Educational Development*, 71, 102142.
- Choo, S. Y., & Wong, K. L. (2020). The gap between vocational education curriculum and industry needs: Case of Southeast Asia. *Journal of Vocational Education and Training*, 72(4), 523-540.
- Gupta, V., Chauhan, S., Paul, J., & Jaiswal, M. P. (2020). Entrepreneurial intentions and start-ups: Are women paving the way for a more balanced approach? A study of India and China. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 26(4), 835-857.
- Hanushek, E. A. (2011). The economic value of higher teacher quality. *Economics of Education Review*, 30(3), 466-479.
- Harden, R. M., & Sowden, S. (2016). *Outcome-based education: The future of education in medicine and beyond*. Routledge.
- Korkmaz, H., & Yalcin, F. (2019). Alignment of vocational education and training with industry requirements: The case of Southeast Asia. *Educational Research and Reviews*, 14(5), 189-198.
- Korkmaz, M., & Yalcin, H. (2019). SWOT analysis in vocational education: A new approach to curriculum development. *Journal of Technical Education*, 22(3), 89-103.
- McKnight, K., O'Malley, K., Ruzic, R., Horsley, M. K., Franey, J. J., & Bassett, K. (2016). Teaching in a digital age: How educators use technology to improve student learning. *Journal of Research on Technology in Education*, 48(3), 194-211.
- Norris, N., Davis, P., Yee, W. C., & Harris, R. (2015). What is successful teaching? *British Educational Research Journal*, 41(2), 301-318.
- Ramsden, P. (2020). *Learning to teach in higher education* 3rd ed.. Routledge.
- Sánchez, J. A., & Otero, C. P. (2020). Competency-based curriculum in vocational education: Enhancing employability. *Journal of Employment and Skills Development*, 48(3), 110-122.
- Sánchez, J. M., & Otero, M. (2020). Regional labor market demand and its influence on vocational education curriculum design. *Education Economics Review*, 45, 154-165.

-
- Sánchez, M. T., & Otero, M. M. (2020). Strategic approaches to integrating local context into vocational education programs. *International Journal of Educational Research*, 99, 101503.
- Spady, W. G. (1994). *Outcome-based education: Critical issues and answers*. American Association of School Administrators.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. Harcourt Brace.
- Tyler, R. W. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction*. University of Chicago Press.
- Yang, J., & Ma, J. (2015). Enhancing vocational education: Linking entrepreneurship skills to market needs. *Asian Journal of Education and Training*, 1(2), 59-67.

การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุสำหรับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อภาวะ
แวดล้อมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
Development of Causal Model for Purchasing Behavior of Green
Products for The Environment of Rajabhat Universities' Students

ลัดดา วัจนะสาริกกุล¹

Ladda Vatjanasaregagul

¹วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
College of Innovative Management,

Valaya Alongkorn Rajabhat University under the royal patronage

Corresponding Author e-mail: vatjanas@gmail.com

Received: 2024-01-24 Revised: 2024-02-19 Accepted: 2024-02-22

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อภาวะแวดล้อมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ และ (2) พัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อภาวะแวดล้อมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่ศึกษาในปีการศึกษา 2565 จำนวน 426 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์โครงสร้างเชิงสาเหตุ (SEM) ผลการวิจัยพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อภาวะแวดล้อมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่าพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวได้รับอิทธิพลโดยตรงจากความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวมากที่สุด รองลงมาคือทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์สีเขียว และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อมได้ร้อยละ 69

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุ; พฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว; ภาวะแวดล้อม; นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

Abstract

This research aims to study (1) the causal factors affecting green product purchasing behavior for the environment among Rajabhat University students and (2) develop a causal model of green product purchasing behavior for the environment

among Rajabhat University students. This quantitative research utilized a questionnaire to collect data from a sample of 426 Rajabhat University students enrolled in the 2022 academic year. A multi-stage random sampling method was employed. Data analysis was conducted using descriptive statistics and structural equation modeling (SEM). The research findings indicated that the developed causal model of green product purchasing behavior for the environment among Rajabhat University students was consistent with empirical data, with a statistical significance level of .01. The results showed that green product purchasing behavior was directly influenced most by the intention to purchase green products, followed by attitudes towards green products and environmental knowledge, respectively. The model explained 69% of the variance in green product purchasing behavior for the environment.

Keywords: Development of Causal Model; Purchasing Behavior of Green Products; Environment; Rajabhat Universities' Students

บทนำ (Introduction)

ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อลดมลภาวะของสิ่งแวดล้อมที่กำลังอยู่ในภาวะวิกฤติ โดยมีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) ซึ่งพัฒนาโดย Ajzen and Fishbein (1980) เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ ทฤษฎีนี้อธิบายว่าการเปลี่ยนแปลงความเชื่อและทัศนคติสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ โดยความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งได้รับอิทธิพลจากทัศนคติและบรรทัดฐานส่วนตัว

มหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งมี 38 แห่งทั่วประเทศไทย เป็นแหล่งสร้างความรู้ที่สำคัญ จึงมีความน่าสนใจในการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา โดยการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุสำหรับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนดังนี้:

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2565 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 353,341 คน ซึ่งข้อมูลนี้ได้จากรายงานของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม วันที่ 27 ธันวาคม 2566 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการจาก Hair et al. (2010) ซึ่งแนะนำว่าควรมีอัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างกับจำนวนพารามิเตอร์ที่ 20 ต่อ 1 ในการวิจัยนี้มีจำนวนพารามิเตอร์ 10 พารามิเตอร์ ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมคือ 200 คน เพื่อชดเชยการสูญหายของข้อมูล ผู้วิจัยจึงเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็น 600 คน สุดท้ายได้คัดเลือกผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนสมบูรณ์จำนวน 426 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดในการวิจัย เครื่องมือนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ตอนที่ 1: ข้อมูลทั่วไป เช่น เพศ อายุ และคณะที่ศึกษา โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ

ตอนที่ 2: พฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว โดยใช้รายการข้อความหรือคำถามที่ให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความเห็นด้วยต่อข้อความนั้นในระดับที่แตกต่างกัน โดยใช้มาตรวัดลิเคิร์ต (Likert scale) ถ้าเห็นด้วยมากที่สุดให้ 5 คะแนน ถ้าเห็นด้วยน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน ผู้วิจัยได้ขอความยินยอมจากอาสาสมัครในการตอบแบบสอบถาม โดยรับรองว่าจะไม่มีการเปิดเผยตัวตนของผู้ตอบแบบสอบถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งจดหมายขอความร่วมมือไปยังมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์จัดหานักศึกษาที่อาสาเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถาม แห่งละ 20 ฉบับ รวมจำนวน 760 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับมา 557 ฉบับ จากนั้นได้คัดเลือกแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนสมบูรณ์จำนวน 426 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา: ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงการวิเคราะห์ความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis) ของตัวแปรต่าง ๆ ในโมเดล

การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน: ทำการตรวจสอบปัญหาความสัมพันธ์กันเองสูง (Multicollinearity) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) จากนั้นวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อประเมินความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Assessment of Model Fit) พบว่าตัวแปรทั้ง 4 มีความสอดคล้องกับข้อมูล

เชิงประจักษ์ จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling, SEM)

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 426 คน ประกอบด้วยเพศชาย 174 คน (41%) และเพศหญิง 252 คน (59%) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-20 ปี จำนวน 337 คน (79%) และมากกว่า 20 ปี จำนวน 89 คน (21%) ส่วนใหญ่ศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 349 คน (82%) และปริญญาโท จำนวน 77 คน (18%)

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ซึ่งมีความหลากหลายในด้านอายุและระดับการศึกษา ทำให้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษามีความครอบคลุมและเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์ซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถาม

การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ด้วยการใช้การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ราย แล้วปรับปรุงแบบสอบถาม นำไปทดลองใช้จำนวน 30 ราย นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการอยู่ ระหว่าง 0.956-0.970 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.968

การตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของพฤติกรรมการณ์ซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต จำนวน 16 ข้อ โดยใช้ สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า ค่าความเที่ยงของ แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่า .867 เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงของตัวบ่งชี้ พบว่ามีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.855 ถึง 0.892 ความคาดหวัง ซึ่งมีค่าอยู่ในระดับเกณฑ์ที่สูง โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเที่ยงมากที่สุด คือ ทักษะติดต่อผลิตภัณฑ์สีเขียว และ พฤติกรรมการณ์ซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสภาพแวดล้อม และความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว (0.892, 0.892, 0.867 และ 0.855 ตามลำดับ)

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการณ์ซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการณ์ซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าไคสแควร์ มีค่าเท่ากับ 14.33, ค่าองศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 13, ความน่าจะเป็น (p) มีค่าเท่ากับ 0.35 คือ ค่าไคสแควร์ แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการศึกษาซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) ที่มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.98 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.012 และค่ารากของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.015 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์

เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ตัวแปรสังเกตได้มีความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.855 – 0.892 โดยตัวแปรที่มีความเที่ยงสูงสุด คือ ทศนคติต่อผลิตภัณฑ์สีเขียว และพฤติกรรมการศึกษาซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว มีความเที่ยงเท่ากับ .892 รองลงมา คือ รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสภาพแวดล้อม มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .867 ส่วนตัวแปรที่มีความเที่ยงต่ำสุด คือ ตัวแปรความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .855 สำหรับสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของสมการโครงสร้างตัวแปรแฝงภายใน พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.69 แสดงว่าตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการศึกษาซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อมได้ร้อยละ 69

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อตัวแปรพฤติกรรมการศึกษาซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อม (BEH) พบว่าตัวแปรดังกล่าวได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว (INT) โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.93 ตัวแปรความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว (INT) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์สีเขียว (ATT) โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.74 และตัวแปรความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว (INT) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรความรู้เกี่ยวกับเรื่องสภาพแวดล้อม (KLG) ได้รับค่าขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.17 ซึ่งเป็นค่าขนาดอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์สีเขียว (ATT) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมเท่ากัน โดยมีค่าเท่ากับ 0.68 และตัวแปรความรู้เกี่ยวกับเรื่องสภาพแวดล้อม (KLG) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมเท่ากัน โดยมีค่าเท่ากับ 0.16 ซึ่งเป็นค่าขนาดอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการศึกษาซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า ตัวบ่งชี้ของโมเดลเมื่อพิจารณาเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบว่าค่าสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงมีค่าอยู่ระหว่าง 0.468-0.760 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ทุกคู่ และ ตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์แบบมีทิศทางเดียวกัน คือ มีค่าความสัมพันธ์เป็นบวก

ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.760 คือ ความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว (INT) และ พฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว (BEH) โดยค่า Barlett's test of sphericity มีค่าเท่ากับ 876.498 ($p < .01$) แสดงว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน สามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ และค่าดัชนีรวม KMO มีค่าเท่ากับ 0.799 แสดงว่าตัวแปรมีความเหมาะสมมากที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์อทธิพลของตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ตัวแปร	KLG			ATT			INT		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
INT	0.17* * (0.05)	-	0.17* * (0.05)	0.74* * (0.07)	-	0.74* * (0.07)	-	-	-
BEH	0.16* * (0.05)	0.16* * (0.05)	0.16* * (0.05)	0.68* * (0.06)	0.68** (0.06)	0.68* * (0.06)	0.93* * (0.06)	-	0.93* * (0.06)

ค่าสถิติไคสแควร์ = 14.33, $df = 13$, $p = 0.35$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$, $RMR = 0.012$, $RMSEA = 0.012$

ตัวแปร KLG ATT INT BEH

ความเที่ยง .867 .892 .855 .892

สมการโครงสร้างของตัวแปร INT BEH

R^2 0.69 0.93

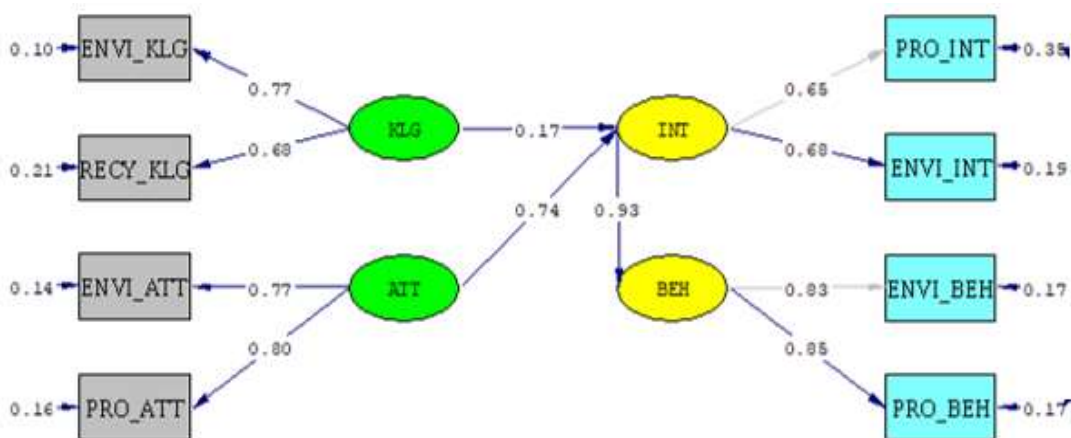
เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ตัวแปรแฝง	KLG	ATT	INT	BEH
KLG	1.000			
ATT	0.566**	1.000		
INT	0.468**	0.666**	1.000	
BEH	0.533**	0.704**	0.760**	1.000
Mean	3.559	3.810	3.952	3.780

S.D.	0.778	0.833	0.807	0.886
Bartlett's test of sphericity	876.498	df= 6	P = .000	KMO= .799

หมายเหตุ ** $p < .01$

จากผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ พบว่า ตัวแปรความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว (INT) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมมากที่สุด รองลงมา ทศนคติต่อผลิตภัณฑ์สีเขียว (ATT) ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ปัจจัยด้านความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว: ผลการวิจัยพบว่าความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว โดยตัวแปรนี้ได้รับอิทธิพลจากทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์สีเขียว ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) ของ Ajzen and Fishbein (1980) ที่ระบุว่าความตั้งใจในการปฏิบัติพฤติกรรมเป็นตัวแปรสำคัญที่กำหนดการกระทำของบุคคล ซึ่งการมีทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์จะนำไปสู่ความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสนับสนุนงานวิจัยของภัคภร เต็มอุดมภาค (2565) ที่พบว่าทัศนคติและความตั้งใจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวอย่างมีนัยสำคัญ

ความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝง: จากการวิเคราะห์พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวและพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r =$

0.760) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความตั้งใจเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกระทำในพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเจษฎา นฤสาร (2565) ที่ชี้ให้เห็นว่าความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวโดยตรงต่อพฤติกรรมการซื้อ และทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์สีเขียวมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการซื้อผ่านความตั้งใจในการซื้อ

บทบาทของความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม: ผลการวิจัยยังพบว่าความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว แม้ว่าจะมีขนาดอิทธิพลต่ำกว่าเมื่อเทียบกับทัศนคติและความตั้งใจ แต่ก็ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว ผลนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของชญัญญากค์ หล้าแหล่ง และคณะ (2559) ที่พบว่าความรู้และการรับรู้เกี่ยวกับประสิทธิผลของผลิตภัณฑ์สีเขียวสามารถส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อได้ นอกจากนี้ ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมยังสามารถเพิ่มความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

การประเมินความสอดคล้องของโมเดล: ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าโมเดลเชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างดี โดยค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) แสดงให้เห็นว่าโมเดลมีความสามารถในการอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยนี้สนับสนุนงานวิจัยที่ผ่านมาที่แสดงให้เห็นว่าโมเดล SEM สามารถใช้ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาพบว่าความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว ดังนั้นหน่วยงานหรือองค์กรที่ต้องการส่งเสริมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวควรให้ความสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงทัศนคติของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สีเขียว เพื่อเพิ่มความตั้งใจในการซื้อ

1.2 จากการศึกษาพบว่าตัวแปรทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์สีเขียวมีผลโดยตรงต่อความตั้งใจในการซื้อ ดังนั้นการสื่อสารการตลาดที่เน้นประโยชน์และความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผลิตภัณฑ์สีเขียวควรถูกนำมาใช้เพื่อสร้างทัศนคติเชิงบวกในกลุ่มผู้บริโภค

1.3 จากการศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีผลต่อความตั้งใจในการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว ดังนั้นควรมีการรณรงค์ให้ความรู้และข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและข้อดีของการใช้ผลิตภัณฑ์สีเขียว เพื่อเพิ่มความรู้อีกตระหนักและกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการซื้อที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาขอบเขตประชากรที่กว้างขึ้น เช่น กลุ่มวัยทำงานที่มีรายได้สูงและมีความเต็มใจในการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว เพื่อทำความเข้าใจถึงความแตกต่างในปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวในกลุ่มประชากรที่หลากหลาย

2.2 ควรศึกษาเพิ่มเติมกับธุรกิจผลิตภัณฑ์ประเภทอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เช่น ผลิตภัณฑ์ด้านพลังงานหมุนเวียน อาหารออร์แกนิก หรือสินค้าแฟชั่นที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อขยายความเข้าใจและพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุที่ครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์สีเขียวประเภทต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวกับผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ผลักดันให้ผู้บริโภคเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถนำผลที่ได้ไปพัฒนากลยุทธ์การตลาดที่มีประสิทธิภาพ พยายามยิ่งขึ้นในการส่งเสริมการซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียว

เอกสารอ้างอิง

- เจษฎา นฤสาร. (2565). อิทธิพลของประสบการณ์ลูกค้า ภาพลักษณ์ ตราสินค้าสีเขียวและอัตนัยมเชิงวัฒนธรรมต่อความตั้งใจซื้อสินค้าของร้านกาแฟแบบบริการเต็มรูปแบบ. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัคกร เต็มอุดมภาค. (2565). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์สีเขียวจากบรรจุภัณฑ์ที่สามารถย่อยสลายได้. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชญัญญากัด หล้าแหล่ง, วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ และจันทนา แสนสุข. (2559). กลยุทธ์นวัตกรรมสีเขียวของธุรกิจในอุตสาหกรรมการผลิตของไทยกับการทดสอบเชิงประจักษ์ของตัวแปรสาเหตุและผลลัพธ์. วารสารวิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา, 14(2), 71 – 86.
- Ajzen, I. and Fishbein, M. (1980). Understanding attitudes and Predicting Social Behavior. Englewood Cliffs., New Jersey: Prentice Hall.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). Multivariate data analysis: A global perspective. New Jersey: Hamilton Printing Co.

การสุ่มตัวอย่างในงานวิจัย: หลักการ วิธีการ และการประยุกต์ใช้

Sampling in Research: Principles, Methods, and Applications

จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์¹ อรรณัฐ อชีรญาวัฒน์²

Jakkrapan Kittinorarat, Orranarth Acheryawathana

¹หลักสูตรบริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Corresponding Author e-mail: Jakkrapan@pnru.ac.th

Doctor of Business Administration (Business Administration)

Phranakhon Rajabhat University

²คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

Faculty of medicine vajira hospital Navamindradhiraj University

Corresponding Author e-mail: Orranarth@gmail.com

Received: 2023-11-14 Revised: 2023-12-19 Accepted: 2023-12-25

บทคัดย่อ (Abstract)

เทคนิคการสุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นกระบวนการสำคัญในการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำและน่าเชื่อถือโดยไม่จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด การสุ่มตัวอย่างช่วยลดข้อจำกัดด้านเวลา งบประมาณ และบุคลากร ทำให้นักวิจัยสามารถสรุปผลและอ้างอิงถึงประชากรทั้งหมดได้อย่างถูกต้องและเป็นระบบ เทคนิคการสุ่มตัวอย่างหลักๆ ประกอบด้วย การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย การสุ่มตัวอย่างแบบชั้น การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม และการสุ่มตัวอย่างแบบระบบ เทคนิคเหล่านี้ช่วยเพิ่มความแม่นยำและลดความเอนเอียงในการเก็บข้อมูล นอกจากนี้ยังมีเทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น เช่น การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง การสุ่มตัวอย่างแบบโควตา การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก และการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ ที่เหมาะสมสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพหรือกรณีที่ต้องการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ กระบวนการสุ่มตัวอย่างที่ดีและเหมาะสมจะช่วยให้ นักวิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ ทำให้ผลการวิจัยสามารถสะท้อนความเป็นจริงและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง นักวิจัยควรพิจารณาเลือกใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและลักษณะของประชากร เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ (Keywords): กลุ่มตัวอย่าง; เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง; การสุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็น; การสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น

Abstract

Sampling techniques in research are crucial processes for selecting a sample group from a population to obtain accurate and reliable data without needing to collect information from the entire population. Sampling reduces limitations related to time, budget, and personnel, enabling researchers to draw conclusions and make generalizations about the entire population accurately and systematically. The main sampling techniques include simple random sampling, stratified sampling, cluster sampling, and systematic sampling. These techniques enhance precision and reduce bias in data collection. Additionally, non-probability sampling techniques such as purposive sampling, quota sampling, convenience sampling, and snowball sampling are suitable for qualitative research or cases requiring access to specific target groups. Proper and appropriate sampling processes allow researchers to collect data effectively and reliably, making research findings reflective of reality and practically applicable. Researchers should carefully consider and select sampling techniques that align with their research objectives and population characteristics to obtain high-quality results that can be effectively applied in real-world situations.

Keyword: Sample Group; Sampling Techniques; Probability Sampling; Non-Probability Sampling

บทนำ (Introduction)

การดำเนินการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ การเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดมักเป็นไปได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเวลา งบประมาณ และบุคลากร ดังนั้น นักวิจัยจำเป็นต้องใช้ "เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง" (Sampling Technique) เพื่อคัดเลือกกลุ่มย่อยของประชากร หรือ "กลุ่มตัวอย่าง" ที่สามารถสะท้อนลักษณะและคุณสมบัติของประชากรได้อย่างครบถ้วน (Kish, 1965; Thompson, 2012) กลุ่มตัวอย่างนี้จะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดในการศึกษา เป็นเสมือนสะพานเชื่อมระหว่างโลกของข้อมูลที่กว้างใหญ่กับข้อสรุปที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง นอกจากนี้การสุ่มตัวอย่างยังช่วยให้มีข้อจำกัดในการเข้าถึงประชากรทั้งหมด ยังคงดำเนินต่อไปได้ เช่น ในพื้นที่ห่างไกลหรือในกลุ่มที่มีจำนวนประชากรมาก หรือ ในกรณีที่ประชากรไม่มาก แต่ไม่สามารถเข้าถึงได้ทุกคน เป็นต้น และด้วยเทคนิคนี้ทำให้สามารถสรุปอ้างอิงถึงประชากรทั้งหมดได้อย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือ (Cochran, 1977)

อย่างไรก็ดีการสุ่มตัวอย่างที่ดีช่วยเพิ่มความแม่นยำของผลการวิจัยได้อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อกลุ่มตัวอย่างถูกเลือกอย่างเป็นระบบและเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจึงเชื่อถือได้ เทคนิคการสุ่มตัวอย่างเช่น การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling), การสุ่มแบบชั้น (Stratified Sampling), การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling), และ

การสุ่มแบบระบบ (Systematic Sampling) ช่วยให้การสุ่มตัวอย่างมีความแม่นยำและเป็นธรรม นอกจากนี้การสุ่มตัวอย่างยังสนับสนุนการวิเคราะห์สถิติ ข้อมูลที่ได้สามารถใช้ในการทดสอบสมมติฐานและการสร้างแบบจำลองทางสถิติ ทำให้สามารถประมาณค่าของประชากรทั้งหมดจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้อย่างแม่นยำ (Fowler, 2014) ผลการวิจัยที่ดีจากการสุ่มตัวอย่างได้รับการยอมรับและเชื่อถือจากนักวิจัยและสังคม ช่วยให้ผลการวิจัยสามารถถูกนำไปใช้อ้างอิงและประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การสุ่มตัวอย่างที่ไม่มีคุณภาพอาจนำไปสู่ผลการวิจัยที่มีความเบี่ยงเบนและไม่น่าเชื่อถือ นักวิจัยจึงต้องเลือกใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมกับประเภทของการวิจัยและลักษณะของประชากรที่ศึกษา การวางแผนการสุ่มตัวอย่างอย่างรอบคอบและการพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องจะช่วยให้ได้ผลการวิจัยที่แม่นยำและเชื่อถือได้ (Groves et al., 2009)

การสุ่มตัวอย่างจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในงานวิจัย ช่วยให้การเก็บข้อมูลมีประสิทธิภาพและแม่นยำ ลดค่าใช้จ่ายและเวลา เพิ่มความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของผลการวิจัย นักวิจัยจึงควรให้ความสำคัญกับการเลือกเทคนิคการสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่สะท้อนความเป็นจริงและนำไปใช้งานได้มีประสิทธิภาพ (Etikan, Musa, & Alkassim, 2016)

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และ การสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่าง (Sampling) หมายถึงกระบวนการเลือก "ตัวอย่าง" จาก "ประชากร" เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนของประชากรในการให้ข้อมูล ซึ่งสามารถนำข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมาอ้างอิงและสรุปผลให้กับประชากรทั้งหมดได้อย่างสมเหตุสมผล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงภายนอกที่สูงขึ้น การสุ่มตัวอย่างมีความสำคัญอย่างยิ่งในงานวิจัยต่างๆ เพราะช่วยให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและประหยัดทรัพยากรในการเก็บรวบรวมข้อมูล (Creswell, 2014)

ประชากร (Population) หมายถึงกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดที่เราต้องการศึกษาข้อมูล โดยประชากรสามารถเป็นบุคคล สัตว์ สิ่งของ หรือเหตุการณ์ที่มีลักษณะร่วมกันบางประการ ตัวอย่างเช่น ถ้าเราต้องการศึกษานิยายการอ่านหนังสือของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ประชากรก็คือนักศึกษาทุกคนในมหาวิทยาลัยนั้น ในการวิจัย เรามักจะใช้ประชากรเป็นพื้นฐานในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นตัวแทนของประชากร (Fraenkel, Wallen, & Hyun, 2011)

ประชากรเป้าหมาย (Target Population) เป็นกลุ่มย่อยของประชากรทั้งหมดที่เราต้องการศึกษาโดยเฉพาะเจาะจงมากขึ้น โดยมีลักษณะเฉพาะที่สนใจ ตัวอย่างเช่น ถ้าเราต้องการศึกษานิยายการอ่านหนังสือของนักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะบริหารธุรกิจ ประชากรเป้าหมายก็คือนักศึกษาทุกคนในคณะบริหารธุรกิจ การกำหนดประชากรเป้าหมายช่วยให้การวิจัยมีความชัดเจนและเฉพาะเจาะจงมากขึ้น (Trochim & Donnelly, 2007)

ประชากรที่เข้าถึงได้ (Accessible Population) ประชากรที่เข้าถึงได้เป็นกลุ่มย่อยของประชากรเป้าหมายที่เราสามารถเข้าถึงได้จริงในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตัวอย่างเช่น ถ้าเราต้องการ

ศึกษานิสัยการอ่านหนังสือของนักศึกษาในคณะบริหารธุรกิจ แต่มีข้อจำกัดด้านเวลาและทรัพยากร ทำให้เราไม่สามารถเก็บข้อมูลจากนักศึกษาทุกคนได้ ประชากรที่เข้าถึงได้อาจเป็นนักศึกษาที่เข้าร่วมในชั้นเรียนวิชาการจัดการสมัยใหม่ในภาคการศึกษานั้น การกำหนดประชากรที่เข้าถึงได้ช่วยให้การเก็บข้อมูลมีความเป็นไปได้และมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Fowler, 2013).

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) กลุ่มตัวอย่างคือกลุ่มย่อยที่ถูกเลือกมาจากประชากรเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างต้องมีลักษณะเป็นตัวแทนของประชากรเพื่อให้ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้อ้างอิงกับประชากรทั้งหมดได้อย่างสมเหตุสมผล การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ดีมีความสำคัญมาก เพราะถ้าเลือกกลุ่มตัวอย่างไม่ดี ผลการวิจัยอาจจะผิดเพี้ยนและไม่สามารถสรุปผลได้ถูกต้อง (Neuman, 2014).

ประโยชน์ของการสุ่มตัวอย่าง

1. ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย: การเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมดมักเป็นไปได้ยากและต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายสูง การสุ่มตัวอย่างช่วยให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มย่อยที่เล็กกว่าได้ ทำให้ประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ประชากรมีขนาดใหญ่ เช่น การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในประเทศ ซึ่งการเก็บข้อมูลจากทุกคนในประเทศอาจเป็นไปได้ไม่ได้เลย

2. เพิ่มความถูกต้องของข้อมูล: การสุ่มตัวอย่างช่วยให้สามารถได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรได้ดี ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจึงมีความน่าเชื่อถือและถูกต้องมากกว่า การสุ่มตัวอย่างที่ดีจะลดความเอนเอียงของข้อมูล (Bias) ทำให้ผลการวิจัยมีความแม่นยำมากขึ้น

3. เพิ่มความหลากหลาย: การสุ่มตัวอย่างช่วยให้สามารถได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลาย ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจึงสามารถสะท้อนภาพรวมของประชากรได้อย่างครบถ้วน การมีความหลากหลายของกลุ่มตัวอย่างช่วยให้ผลการวิจัยครอบคลุมและมีมิติมากขึ้น

4. เหมาะกับงานวิจัยที่มีประชากรขนาดใหญ่: การสุ่มตัวอย่างเหมาะกับงานวิจัยที่มีประชากรขนาดใหญ่ การเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดในงานวิจัยที่มีขนาดใหญ่ไม่สามารถทำได้ในทางปฏิบัติ การใช้การสุ่มตัวอย่างช่วยให้สามารถทำการวิจัยได้โดยไม่ต้องเก็บข้อมูลจากทุกคนในประชากร

จากที่กล่าวมา การสุ่มตัวอย่างเป็นกระบวนการที่สำคัญและมีประโยชน์ในการวิจัย การเลือกใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจะช่วยให้ได้ผลลัพธ์ที่มีความแม่นยำ เชื่อถือได้ และสามารถนำไปใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักวิจัยจึงควรให้ความสำคัญในการวางแผนและเลือกเทคนิคการสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมกับการวิจัยของตนเอง เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่สามารถสะท้อนความเป็นจริงและนำไปใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสุ่มตัวอย่างที่ดีจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้นักวิจัยสามารถสร้างความเข้าใจและค้นพบความรู้ใหม่ ๆ จากการศึกษารายงานของตนเองได้อย่างแท้จริง

เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างมีหลายประเภท โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ การสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Probability Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบไม่เป็นระบบ (Non-probability Sampling) แต่ละประเภทมีเทคนิคย่อย ๆ อีกมากมาย ซึ่งมีความเหมาะสมและประโยชน์ที่แตกต่างกัน ดังนี้:

การสุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling)

การสุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็นคือ วิธีการสุ่มตัวอย่างที่มีพื้นฐานอยู่บนหลักการของความน่าจะเป็น ซึ่งทำให้ทุกหน่วยในประชากรมีโอกาสถูกเลือกเป็นตัวอย่างอย่างเท่าเทียมกัน โดยทั่วไปวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบนี้จะถูกใช้ในการวิจัยเพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรจริง ๆ และลดความเอนเอียงที่อาจเกิดขึ้นจากการเลือกตัวอย่าง และเพิ่มความแม่นยำในการสรุปผลทางสถิติ **สิ่งที่พึงระมัดระวังในการเลือกการสุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็น คือ ผู้วิจัยต้องสามารถจัดทำบัญชีรายชื่อประชากรเป้าหมาย และสร้างกรอบในการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Frame) ได้เท่านั้น จึงจะสามารถใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ได้**

1. การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เป็นวิธีการหนึ่งในการสุ่มตัวอย่างที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายในงานวิจัยและการสำรวจข้อมูล ความหมายของการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายคือการเลือกตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด โดยที่ทุกหน่วยในประชากรมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะถูกเลือกเข้ามาเป็นตัวอย่าง กระบวนการนี้เป็นพื้นฐานของการสุ่มตัวอย่างและช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์หลักของการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายคือการได้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ถูกต้องและไม่มีอคติ การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายมีความสำคัญเนื่องจากการช่วยให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความแม่นยำและน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ยังช่วยลดความผิดพลาดที่อาจเกิดจากการเลือกตัวอย่างแบบไม่สุ่ม ซึ่งอาจมีความลำเอียงเข้ามาเกี่ยวข้อง

วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายเริ่มต้นด้วยการเตรียมข้อมูลประชากรที่ต้องการศึกษาให้ครบถ้วน จากนั้นต้องกำหนดขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมโดยใช้สูตรสถิติที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากร จากนั้นทำการสุ่มเลือกตัวอย่างโดยใช้เครื่องมือสุ่ม เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีฟังก์ชันสุ่มตัวเลขหรือการจับฉลากในกรณีที่ประชากรไม่มากนัก กระบวนการนี้จะช่วยให้ทุกหน่วยในประชากรมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะถูกเลือก

การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายมีข้อดีหลายประการ ประการแรกคือความเรียบง่ายของกระบวนการสุ่มตัวอย่าง ทำให้เข้าใจและปฏิบัติได้ง่าย ประการที่สองคือความยุติธรรมในการสุ่มตัวอย่าง ทุกหน่วยในประชากรมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะถูกเลือกเข้ามาเป็นตัวอย่าง ซึ่งช่วยลดความลำเอียงและเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย ประการที่สามคือการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายมีโอกาสสูงที่ตัวอย่างจะเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรทั้งหมด

อย่างไรก็ตาม การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายก็มีข้อเสียเช่นกัน ข้อเสียประการแรกคือการต้องมีข้อมูลประชากรทั้งหมด ซึ่งอาจเป็นเรื่องยากในบางกรณี เช่น การเก็บข้อมูลจากประชากรขนาดใหญ่ ประการที่สองคือการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายอาจไม่เหมาะสมกับประชากรขนาดใหญ่เนื่องจากการจัดการและการสุ่มที่ซับซ้อน ประการที่สามคือโอกาสเกิดข้อผิดพลาดในการสุ่มตัวอย่าง หากข้อมูลประชากรไม่ครบถ้วนหรือมีการจัดการที่ไม่ดี อาจทำให้เกิดความลำเอียงในการเลือกตัวอย่าง (Babbie, 2010)

ตัวอย่างของการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เช่น ประชากรเป็นนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ เป็นต้น การสุ่มแบบนี้จะต้องกำหนดเลขลำดับให้กับประชากรแต่ละหน่วย เช่น ต้องการกลุ่มตัวอย่าง 100 คน จากประชากร 2,000 คน จะต้องมียรายชื่อของประชากรทั้ง 2,000 คน แล้วให้เลขลำดับแก่ประชากรแต่ละคน ตั้งแต่ 0001 ถึง 2000 จากนั้นอาจจะใช้ตารางเลขสุ่มในการสุ่มตัวอย่าง หรือโปรแกรมสุ่มตัวอย่าง

2. การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling)

การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) เป็นเทคนิคที่ใช้ในการเลือกตัวอย่างจากประชากรโดยการแบ่งประชากรออกเป็นชั้นหรือกลุ่มย่อย ๆ ตามลักษณะที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับกรวิจัย เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา หรือรายได้ เทคนิคนี้มีประโยชน์ในการเพิ่มความแม่นยำและความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย โดยเฉพาะเมื่อประชากรมีความหลากหลายและแตกต่างกันในลักษณะสำคัญ

การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นเริ่มต้นด้วยการระบุลักษณะเฉพาะของประชากรที่ต้องการศึกษา จากนั้นแบ่งประชากรออกเป็นชั้นหรือกลุ่มย่อยตามลักษณะดังกล่าว หลังจากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างจากแต่ละชั้น วิธีนี้ช่วยให้มั่นใจได้ว่าตัวอย่างที่ได้มีความหลากหลายและเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรทั้งหมด ซึ่งแตกต่างจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ที่สุ่มจากประชากรทั้งหมดโดยไม่แบ่งแยก

วัตถุประสงค์ของการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นคือการเพิ่มความแม่นยำในการวิเคราะห์ข้อมูลและลดความผิดพลาดที่อาจเกิดจากการสุ่มตัวอย่างที่ไม่สมดุล การแบ่งชั้นช่วยให้สามารถสะท้อนความหลากหลายของประชากรได้ดียิ่งขึ้น เช่น หากทำการศึกษาความพึงพอใจของพนักงานในบริษัทหนึ่ง นักวิจัยสามารถแบ่งพนักงานออกเป็นชั้นตามระดับตำแหน่งงาน เช่น ผู้บริหาร ผู้จัดการ และพนักงานทั่วไป จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างจากแต่ละชั้น เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของพนักงานทุกระดับในบริษัท

วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้:

1. ระบุลักษณะเฉพาะของประชากร: เลือกและระบุลักษณะเฉพาะที่สำคัญของประชากร เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา หรือรายได้
2. แบ่งประชากรออกเป็นชั้น: แบ่งประชากรออกเป็นชั้นหรือกลุ่มย่อยตามลักษณะเฉพาะที่ระบุไว้

3. กำหนดขนาดตัวอย่าง: คำนวณขนาดตัวอย่างที่ต้องการจากแต่ละชั้น โดยสามารถกำหนดให้ขนาดตัวอย่างของแต่ละชั้นเท่ากันหรือแตกต่างกันตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้น

4. สุ่มตัวอย่างจากแต่ละชั้น: ทำการสุ่มตัวอย่างจากแต่ละชั้นโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวอย่าง นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอหนึ่งของจังหวัดอยุธยา ผู้วิจัยพบว่าในกลุ่มประชากรนี้มีเพศหญิง 219 คน (คิดเป็น 60% ของประชากรทั้งหมด) และเพศชาย 146 คน (คิดเป็น 40% ของประชากรทั้งหมด) โดยนักวิจัยต้องการกลุ่มตัวอย่าง 30% จากประชากรทั้งหมด และผู้วิจัยต้องการ จึงใช้การสุ่มอย่างง่าย โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่าง 30% จากประชากรในแต่ละกลุ่มเพศ ได้เพศหญิง 66 คน (30% ของ 219 คน) และเพศชาย 44 คน (30% ของ 146 คน) สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จะมีขนาดเท่ากับประชากร คือ เพศชาย 40% และเพศหญิง 60% การสุ่มแบบแบ่งชั้นมีประโยชน์ช่วยให้ให้นักวิจัยมีความมั่นใจว่าคุณลักษณะหรือตัวแปรที่สนใจศึกษาที่อยู่ในประชากรนั้นก็มิอยู่ในกลุ่มตัวอย่างในสัดส่วนที่เท่ากัน

ข้อดีของการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นมีหลายประการ ประการแรกคือการเพิ่มความแม่นยำและความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย เนื่องจากตัวอย่างที่ได้มีความหลากหลายและเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรทั้งหมด ประการที่สองคือการลดความลำเอียงที่อาจเกิดจากการสุ่มตัวอย่างที่ไม่สมดุล นอกจากนี้ยังช่วยให้สามารถสะท้อนลักษณะเฉพาะของประชากรได้ดียิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นก็มีข้อเสียเช่นกัน ข้อเสียประการแรกคือต้องมีข้อมูลประชากรทั้งหมดและข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของประชากร ซึ่งอาจเป็นเรื่องยากในบางกรณี ข้อเสียประการที่สองคือกระบวนการแบ่งชั้นและการสุ่มตัวอย่างจากแต่ละชั้นมีความซับซ้อนมากกว่าการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ข้อเสียประการสุดท้ายคือการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอาจมีต้นทุนสูงเนื่องจากต้องใช้เวลาและทรัพยากรในการจัดเตรียมและดำเนินการ

3. การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Sampling)

การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Sampling) เป็นเทคนิคการสุ่มตัวอย่างที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายในงานวิจัยและการสำรวจ เนื่องจากเป็นวิธีการที่ง่ายต่อการปฏิบัติและมีประสิทธิภาพในการเลือกตัวอย่างจากประชากรที่มีการจัดเรียงลำดับอยู่แล้ว การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบทำให้กระบวนการเก็บข้อมูลเป็นระเบียบและช่วยลดความซับซ้อนในการดำเนินงาน การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบเริ่มต้นด้วยการระบุประชากรทั้งหมดที่ต้องการศึกษา จึงต้องมีบัญชีรายชื่อของหน่วยสุ่ม หรือ กรอบการสุ่ม (Sampling frame) จากนั้นทำการกำหนดขนาดของตัวอย่างที่ต้องการ จึงเริ่มต้นการสุ่ม โดยผู้วิจัยจะต้องทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยใช้การสุ่มเลือกทีละ n คน ตามลำดับ วิธีนี้จะเริ่มจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างและขนาดของประชากรที่ต้องการศึกษา จากนั้นจะทำการจัดลำดับหมายเลขให้กับประชากรทั้งหมด เพื่อให้สามารถเลือกตัวอย่างได้อย่างเป็นระบบ

ขั้นตอนแรกของการสุ่มตัวอย่างแบบนี้คือการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างและประชากรทั้งหมด สมมติว่าในการวิจัยครั้งนี้ต้องการกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน จากประชากรทั้งหมด

2,000 คน ต่อมาจะต้องจัดลำดับหมายเลขให้กับประชากรแต่ละคนตั้งแต่ 0001 ถึง 2000 เพื่อให้
ง่ายต่อการเลือกตัวอย่าง

ขั้นตอนต่อไปคือการคำนวณช่วงสุ่ม (Sampling Interval) ซึ่งได้จากการหารขนาดของ
ประชากรด้วยขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ในที่นี้ช่วงสุ่มจะได้เป็น $n=2000/100 = 20$ หมายความว่า
เราจะเลือกตัวอย่างทุก ๆ 20 คน หลังจากนั้นจะทำการสุ่มจุดเริ่มต้นโดยเลือกหมายเลขระหว่าง 1
ถึง 20 มาเป็นจุดเริ่มต้น สมมุติว่าเลขที่สุ่มได้คือ 15 เมื่อได้จุดเริ่มต้นแล้ว ขั้นตอนถัดไปคือการเลือก
ตัวอย่างตามช่วงสุ่มที่คำนวณได้ โดยเริ่มจากประชากรที่มีหมายเลขลำดับ 0015 เป็นตัวอย่างคน
แรก จากนั้นจะเลือกทุก ๆ 20 คนถัดไป เช่น กลุ่มตัวอย่างคนที่ 2 จะเป็นคนที่มีหมายเลขลำดับ
0035, กลุ่มตัวอย่างคนที่ 3 จะเป็นคนที่มีหมายเลขลำดับ 0055 และทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนได้กลุ่ม
ตัวอย่างครบ 100 คน

การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบมีข้อดีหลายประการ หนึ่งในนั้นคือความง่ายและรวดเร็วในการ
ดำเนินการ เนื่องจากการจัดลำดับและใช้ช่วงสุ่มที่แน่นอน ทำให้ไม่ต้องใช้เวลาในการสุ่มตัวอย่างซ้ำ
หลายครั้ง นอกจากนี้วิธีนี้ยังช่วยให้การเลือกตัวอย่างมีความเป็นธรรมและเที่ยงตรงมากขึ้น
เนื่องจากทุกคนในประชากรมีโอกาสที่จะถูกเลือกเป็นตัวอย่างอย่างเท่าเทียมกันอย่างไรก็ตาม การ
สุ่มตัวอย่างแบบนี้อาจมีข้อจำกัดในบางกรณี เช่น หากประชากรมีลักษณะเป็นกลุ่มหรือมีการจัดกลุ่ม
ที่มีความคล้ายคลึงกัน อาจทำให้ผลการสุ่มตัวอย่างไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม

ข้อดีของการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบมีหลายประการ ประการแรกคือความเรียบง่ายในการ
ดำเนินการ เนื่องจากไม่ต้องการการสุ่มที่ซับซ้อน ประการที่สองคือการมีโครงสร้างและความเป็น
ระบบในการเลือกตัวอย่าง ซึ่งช่วยลดความผิดพลาดและความลำเอียงในการเก็บข้อมูล นอกจากนี้ยัง
ช่วยให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความแม่นยำและน่าเชื่อถือมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การสุ่มตัวอย่างแบบมี
ระบบก็มีข้อเสียเช่นกัน ข้อเสียประการแรกคือการอาจเกิดความลำเอียงหากประชากรมีการจัด
เรียงลำดับตามลักษณะเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เช่น หากรายชื่อพนักงานถูกจัดเรียงตามอายุ
การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบอาจไม่สะท้อนความหลากหลายของประชากร ข้อเสียประการที่สองคือ
การต้องการข้อมูลประชากรทั้งหมดและการจัดเรียงลำดับอย่างถูกต้อง

การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบจึงเหมาะสำหรับการวิจัยที่ต้องการความเที่ยงตรงและความ
เป็นธรรมในการเลือกตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อนและใช้เวลาไม่นานในการดำเนินการ แต่
ควรพิจารณาลักษณะของประชากรในการใช้วิธีนี้เพื่อให้ได้ผลการสุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพและ
ครอบคลุมทุกกลุ่มของประชากรวัตถุประสงค์ของการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบคือการได้ตัวอย่างที่
เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดโดยใช้วิธีการที่มีโครงสร้างและเป็นระบบ ซึ่งช่วยลดความซับซ้อน
และความผิดพลาดในการเลือกตัวอย่าง นอกจากนี้ การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบยังช่วยให้
กระบวนการเก็บข้อมูลเป็นระเบียบและมีความรวดเร็ว

4. การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เป็นเทคนิคการสุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพในการลดต้นทุนและเวลาในการเก็บข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อประชากรที่ต้องการศึกษาอยู่ในพื้นที่ที่กว้างหรือมีการกระจายตัวอย่างเป็นระบบกลุ่ม เช่น หมู่บ้าน โรงเรียน หรือองค์กร การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มช่วยให้การเก็บข้อมูลมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยการสุ่มเลือกกลุ่มที่เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด แล้วทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มที่ถูกเลือกนั้น

การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มเริ่มต้นด้วยการระบุประชากรทั้งหมดที่ต้องการศึกษา จากนั้นทำการแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มหรือคลัสเตอร์ โดยกลุ่มเหล่านี้ควรมีลักษณะที่เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด เช่น หากต้องการศึกษาพฤติกรรมกรมการบริโภคของคนในประเทศไทย อาจแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มตามภูมิภาคหรือจังหวัด เมื่อแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการสุ่มเลือกกลุ่มที่จะทำการศึกษา โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง เช่น การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือการจับฉลากเพื่อเลือกกลุ่มที่ต้องการศึกษา หลังจากได้กลุ่มที่ถูกสุ่มเลือกแล้ว นักวิจัยจะทำการเก็บข้อมูลจากทุกหน่วยในกลุ่มนั้น หรืออาจทำการสุ่มตัวอย่างเพิ่มเติมภายในกลุ่มที่ถูกเลือก หากกลุ่มที่ถูกเลือกมีขนาดใหญ่มาก วิธีนี้ช่วยลดความซับซ้อนและต้นทุนในการเก็บข้อมูลเนื่องจากไม่จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากทุกหน่วยในประชากรทั้งหมด

วัตถุประสงค์ของการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มคือการลดต้นทุนและเวลาในการเก็บข้อมูล โดยให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ได้มีความเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มมีข้อดีหลายประการ ประการแรกคือความสะดวกในการดำเนินการ เนื่องจากการเก็บข้อมูลถูกจำกัดอยู่ในกลุ่มที่ถูกสุ่มเลือก ประการที่สองคือการลดต้นทุนและเวลาในการเก็บข้อมูล เนื่องจากไม่จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากทุกหน่วยในประชากรทั้งหมด นอกจากนี้ยังสามารถใช้วิธีนี้ในการศึกษาในพื้นที่ที่กว้างหรือประชากรที่มีการกระจายตัวอย่างเป็นระบบกลุ่มได้ดี

อย่างไรก็ตาม การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มก็มีข้อเสียเช่นกัน ข้อเสียประการแรกคือการอาจมีความลำเอียงในข้อมูลที่ได้ หากกลุ่มที่ถูกเลือกไม่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรทั้งหมด ข้อเสียประการที่สองคือการอาจมีความผิดพลาดในการสุ่มเลือกกลุ่ม หากการสุ่มไม่ได้ทำอย่างเป็นระบบและไม่มีความเป็นธรรม ข้อเสียประการสุดท้ายคือความยากลำบากในการวิเคราะห์ข้อมูล หากกลุ่มที่ถูกเลือกมีความแตกต่างกันมากในลักษณะสำคัญ เช่น วัฒนธรรมหรือพฤติกรรม

ตัวอย่างของการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มคือการศึกษาพฤติกรรมการใช้ชีวิตของคนในหมู่บ้านต่าง ๆ ในจังหวัดหนึ่ง นักวิจัยสามารถแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มตามหมู่บ้าน จากนั้นสุ่มเลือกหมู่บ้านที่จะศึกษา แล้วทำการเก็บข้อมูลจากทุกคนในหมู่บ้านที่ถูกเลือก หรืออาจทำการสุ่มตัวอย่างเพิ่มเติมภายในหมู่บ้านนั้น เช่น บริษัทผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปต้องการสำรวจความต้องการบริโภคเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประชากรในกรุงเทพมหานคร ถ้าจะใช้การสุ่มอย่างง่าย บริษัทจะต้องมีรายชื่อของประชากรในกรุงเทพมหานครทั้งหมด ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากมาก ดังนั้น บริษัทจึงพิจารณาใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม ซึ่งเป็นวิธีที่เหมาะสมและประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่า โดยเริ่มต้นจากการแบ่ง

กรุงเทพมหานครออกเป็นเขตอำเภอจำนวน n เขต จากนั้นสุ่มเลือกเขตอำเภอจำนวน m เขตมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเรียกว่า การสุ่มแบบแบ่งกลุ่มขั้นเดียว (Single-stage cluster sampling)

เมื่อได้เขตอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมาแล้ว ถ้าจำนวนกลุ่มตัวอย่างยังมากเกินไป บริษัทวิจัยสามารถทำการสุ่มอีกครั้ง โดยสุ่มเลือกตำบลจากเขตอำเภอที่สุ่มได้มา โดยจำนวนเขตอำเภอ m เขต ประกอบด้วยตำบล p ตำบล จากนั้นสุ่มเลือกตำบลจำนวน q ตำบลเป็นกลุ่มตัวอย่าง เรียกว่า การสุ่มแบบแบ่งกลุ่มสองขั้นตอน (Two-stage cluster sampling) หากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้ยังมีจำนวนมากเกินไปอีก อาจทำการสุ่มอีกครั้ง โดยใช้หมู่บ้านหรือชุมชนในตำบลเป็นหน่วยในการสุ่ม ซึ่งเรียกว่า การสุ่มแบบแบ่งกลุ่มหลายขั้นตอน (Multi-stage cluster sampling) วิธีนี้จะช่วยให้การสำรวจมีประสิทธิภาพและประหยัดค่าใช้จ่ายมากขึ้น

5. การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling)

การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เป็นหนึ่งในวิธีการสุ่มตัวอย่างที่นักวิจัยนิยมใช้ในการเก็บข้อมูลจากประชากรขนาดใหญ่หรือประชากรที่มีการกระจายตัวสูง โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอนนี้มีการนำกระบวนการสุ่มหลายขั้นตอนมาใช้ร่วมกันเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายและครอบคลุมประชากรเป้าหมายมากที่สุด

การสุ่มแบบหลายขั้นตอนเริ่มต้นด้วยการเลือกกลุ่มใหญ่ที่สุดที่เราสนใจจะศึกษา หรือที่เรียกว่าหน่วยตัวอย่างขั้นต้น (Primary Sampling Units) โดยกลุ่มใหญ่เหล่านี้อาจเป็นภูมิภาค จังหวัด หรือเขตการปกครอง ขึ้นอยู่กับขอบเขตของงานวิจัย ตัวอย่างเช่น หากเราสนใจศึกษาพฤติกรรมการใช้ชีวิตของประชาชนในประเทศไทย เราอาจเลือกกลุ่มใหญ่เป็นภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อให้ได้ภาพรวมที่ครอบคลุมและหลากหลาย จากนั้นเราจะดำเนินการสุ่มเลือกกลุ่มย่อยจากกลุ่มใหญ่ที่เลือกไว้ ซึ่งขั้นตอนนี้เรียกว่าการสุ่มหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง (Secondary Sampling Units) โดยการสุ่มกลุ่มย่อยอาจเป็นการสุ่มเลือกจังหวัดจากภูมิภาคที่เลือกไว้ และทำการสุ่มเลือกตำบลจากจังหวัดที่เลือกอีกครั้ง ทำให้เราสามารถแยกแยะกลุ่มตัวอย่างได้อย่างชัดเจนและเป็นขั้นเป็นตอน เมื่อเราได้กลุ่มย่อยแล้ว เราจะทำการสุ่มเลือกกลุ่มเล็กลงมาเรื่อย ๆ ซึ่งขั้นตอนนี้เรียกว่าการสุ่มหน่วยตัวอย่างขั้นที่สาม (Tertiary Sampling Units) เช่น จากตำบลเราอาจสุ่มเลือกหมู่บ้าน และจากหมู่บ้านอาจสุ่มเลือกบ้านเรือน แล้วจึงสุ่มเลือกสมาชิกในบ้านเรือนเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างสุดท้าย การดำเนินการในขั้นนี้ทำให้เราสามารถลดจำนวนตัวอย่างลงมาอย่างเป็นระบบและมีความแม่นยำมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 10 ซึ่งเป็นเขตการศึกษาที่ประกอบด้วย 7 จังหวัด

ขั้นตอนที่ 1: การสุ่มหน่วยตัวอย่างขั้นต้น (Primary Sampling Units)

เริ่มต้นด้วยการแบ่งเขตการศึกษา 10 ออกเป็น 7 จังหวัด โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) เพื่อเลือกจังหวัดที่จะศึกษา จากการสุ่มนี้ได้มา 3 จังหวัด ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างขั้นต้นที่เราจะทำการศึกษาในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2: การสุ่มหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง (Secondary Sampling Units)

ใน 3 จังหวัดที่ถูกสุ่มเลือกมานี้ มีทั้งหมด 45 โรงเรียน การสุ่มในขั้นตอนนี้จะทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) โดยแบ่งโรงเรียนตามขนาดเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 10 โรงเรียน
- โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 12 โรงเรียน
- โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 23 โรงเรียน

จากนั้นทำการสุ่มเลือกโรงเรียนในแต่ละกลุ่ม โดยสุ่มได้โรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน ขนาดกลาง 3 โรงเรียน และขนาดเล็ก 5 โรงเรียน รวมเป็น 10 โรงเรียนที่จะใช้ในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3: การสุ่มหน่วยตัวอย่างขั้นที่สาม (Tertiary Sampling Units)

ในขั้นตอนนี้จะเป็นการสุ่มเลือกนักเรียนจาก 10 โรงเรียนที่ได้สุ่มเลือกในขั้นตอนที่สอง การสุ่มนี้จะทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจาก 10 โรงเรียนที่มีนักเรียนรวมกันทั้งหมด 10,000 คน เราจะสุ่มเลือกนักเรียน 20% จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำนวน 2,000 คนที่จะใช้ในการเก็บข้อมูล

การสุ่มแบบหลายชั้นตอนมีข้อดีที่สำคัญคือการลดความยุ่งยากและต้นทุนในการเก็บข้อมูลจากประชากรขนาดใหญ่ โดยการสุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นตอนช่วยลดภาระในการเก็บข้อมูลและทำให้งานวิจัยเป็นไปได้อย่างราบรื่น นอกจากนี้ การสุ่มแบบหลายชั้นตอนยังเพิ่มความยืดหยุ่นให้นักวิจัยสามารถปรับเปลี่ยนขั้นตอนและวิธีการสุ่มได้ตามความเหมาะสมกับงานวิจัยที่กำลังทำอยู่ อย่างไรก็ตาม การสุ่มแบบหลายชั้นตอนยังมีข้อเสียที่สำคัญคือความซับซ้อนของกระบวนการสุ่มที่มากกว่าวิธีการสุ่มแบบอื่น ๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย นอกจากนี้ การสุ่มหลายชั้นตอนอาจทำให้ผลการวิจัยมีความคลาดเคลื่อนมากขึ้นเนื่องจากการลดจำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้นตอน ทำให้การเก็บข้อมูลต้องใช้เวลาและทรัพยากรมากขึ้น

ดังนั้น การสุ่มแบบหลายชั้นตอนเป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพในการเก็บข้อมูลจากประชากรขนาดใหญ่และมีการกระจายตัวสูง แม้ว่าจะมีความซับซ้อนและใช้ทรัพยากรมาก แต่การสุ่มแบบหลายชั้นตอนสามารถช่วยให้งานวิจัยมีความแม่นยำและครอบคลุมประชากรเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling)

การสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) เป็นเทคนิคการเลือกตัวอย่างที่ไม่ได้อาศัยหลักการความน่าจะเป็น ซึ่งหมายความว่าหน่วยตัวอย่างในประชากรไม่มีโอกาสเท่าเทียมกันในการถูกเลือก วิธีนี้ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยหลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะในงานวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยสำรวจเบื้องต้น หรือกรณีที่มีข้อจำกัดทางด้านเวลา ทรัพยากร หรือการเข้าถึงประชากร

7. การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) หรือบางครั้งเรียกว่า

Judgmental Sampling เป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างที่นักวิจัยเลือกตัวอย่างที่คิดว่าจะให้ข้อมูลที่

ประโยชน์และตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยมากที่สุด วิธีนี้มักใช้ในงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ต้องการข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะเฉพาะหรือมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงไม่ใช้การสุ่มเลือกจากประชากรทั้งหมด แต่เลือกจากกลุ่มที่มีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของการวิจัย เช่น ถ้าต้องการศึกษาการใช้เทคโนโลยีใหม่ในอุตสาหกรรม นักวิจัยอาจเลือกสัมภาษณ์ผู้จัดการหรือวิศวกรที่มีประสบการณ์ตรงในด้านนั้นๆ การเลือกตัวอย่างแบบนี้ช่วยให้ได้ข้อมูลที่มีคุณค่าและเชิงลึก เพราะตัวอย่างที่เลือกมามีความรู้และประสบการณ์ที่ตรงกับหัวข้อที่ต้องการศึกษา

การกำหนดเกณฑ์การเลือกตัวอย่างเป็นขั้นตอนแรก นักวิจัยเริ่มต้นด้วยการกำหนดเกณฑ์หรือคุณสมบัติที่ต้องการให้ตัวอย่างมี เช่น ประสบการณ์ในงาน ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือบทบาทในองค์กร ตัวอย่างเช่น ในการศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายในองค์กร นักวิจัยอาจเลือกสัมภาษณ์ผู้จัดการระดับสูงที่มีบทบาทในการวางแผนนโยบายและการดำเนินงาน

เมื่อกำหนดเกณฑ์เรียบร้อยแล้ว นักวิจัยจะค้นหาตัวอย่างที่ตรงตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยอาจใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้ฐานข้อมูลขององค์กร การขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ หรือการใช้เครือข่ายวิชาชีพเพื่อค้นหาผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการ หลังจากเลือกตัวอย่างที่ตรงตามเกณฑ์แล้ว นักวิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์หรือเก็บข้อมูลจากตัวอย่างเหล่านั้น โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) หรือการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและเชิงลึก

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จะถูกนำมาวิเคราะห์และสรุปผล โดยเน้นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่มีคุณค่าและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงมีประโยชน์มากมาย เช่น ช่วยให้นักวิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมายที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์เฉพาะด้าน ทำให้ข้อมูลที่ได้มีความละเอียดและเป็นประโยชน์ นอกจากนี้ยังประหยัดเวลาและทรัพยากรในการเก็บข้อมูล เนื่องจากไม่จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างใหญ่ทั้งหมด

ถึงแม้ว่าวิธีการนี้จะมีประโยชน์มากมาย แต่ก็มีข้อจำกัดเช่นกัน เนื่องจากการเลือกตัวอย่างขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของนักวิจัย อาจทำให้เกิดความเอนเอียงในการเลือกตัวอย่างได้ และผลการวิจัยที่ได้อาจไม่สามารถสรุปผลทั่วไปไปยังประชากรทั้งหมดได้ การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการวิจัยที่ต้องการข้อมูลเชิงลึกและเฉพาะเจาะจง โดยการเลือกตัวอย่างที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างมีความรู้และการตัดสินใจที่ดี แม้จะมีข้อจำกัดบางประการ แต่ถ้าใช้อย่างเหมาะสม การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจะช่วยให้งานวิจัยได้ข้อมูลที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ตัวอย่างเช่น หากต้องการศึกษาผลกระทบของการใช้ระบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์แบบใหม่ในบริษัทเทคโนโลยี นักวิจัยอาจเลือกสัมภาษณ์ผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ของบริษัทชั้นนำในวงการเทคโนโลยี เช่น Google, Microsoft และ Facebook เพราะบุคคลเหล่านี้มีประสบการณ์ตรงและความรู้เฉพาะทางในเรื่องที่ต้องการศึกษา หรือถ้าต้องการศึกษาการใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์ในโรงพยาบาล นักวิจัยอาจเลือกสัมภาษณ์แพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีนั้น ๆ เช่น แพทย์ที่ใช้ระบบหุ่นยนต์ในการผ่าตัด ซึ่งการเลือกตัวอย่างแบบนี้จะช่วยให้นักวิจัยได้ข้อมูลที่มีคุณค่าและเชิงลึกตามที่ต้องการ

8. การสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) เป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างที่นักวิจัยกำหนดโควตาหรือส่วนแบ่งของตัวอย่างตามคุณสมบัติหรือเกณฑ์ที่กำหนดล่วงหน้า เช่น อายุ เพศ การศึกษา หรืออาชีพ จากนั้นนักวิจัยจะเลือกตัวอย่างตามโควตาที่กำหนดไว้เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายและเป็นตัวแทนของประชากรในแต่ละกลุ่มที่สนใจ

การสุ่มตัวอย่างแบบโควตามีลักษณะคล้ายกับการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) แต่ต่างกันที่การสุ่มตัวอย่างแบบโควตาไม่ใช้การสุ่มอย่างแท้จริง เนื่องจากนักวิจัยสามารถเลือกตัวอย่างตามความสะดวกหรือความเข้าถึงได้ของตัวอย่างที่ตรงตามโควตาที่ตั้งไว้

ในการกำหนดโควตา นักวิจัยจะเริ่มต้นด้วยการแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อยตามคุณสมบัติที่สนใจ จากนั้นจะกำหนดจำนวนหรือสัดส่วนของตัวอย่างที่ต้องการจากแต่ละกลุ่มย่อย เช่น หากทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับนโยบายใหม่ นักวิจัยอาจกำหนดโควตาให้มีผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเพศชายและเพศหญิงอย่างละ 50% หรือกำหนดให้มีตัวอย่างจากกลุ่มอายุ 18-30 ปี 40% และกลุ่มอายุ 31-50 ปี 60%

การค้นหาตัวอย่างในแต่ละโควตาสามารถทำได้โดยการเลือกตัวอย่างที่ตรงตามโควตาจากกลุ่มประชากรทั้งหมด โดยไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการสุ่มเลือกที่แท้จริง นักวิจัยอาจใช้วิธีการเข้าหาผู้ตอบแบบสอบถามในพื้นที่ที่คาดว่าจะมีตัวอย่างตรงตามโควตา เช่น การตั้งโต๊ะสำรวจความคิดเห็นในมหาวิทยาลัยเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา หรือการสำรวจในห้างสรรพสินค้าเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายทางอายุและเพศ ดังนั้นการสุ่มตัวอย่างแบบโควตาช่วยให้นักวิจัยสามารถควบคุมจำนวนตัวอย่างที่ต้องการในแต่ละกลุ่มย่อยได้อย่างแม่นยำ ทำให้สามารถมั่นใจได้ว่าได้ตัวอย่างที่มีความหลากหลายและเป็นตัวแทนของประชากรที่สนใจ นอกจากนี้ยังช่วยประหยัดเวลาและทรัพยากรในการเก็บข้อมูลเนื่องจากไม่ต้องใช้วิธีการสุ่มเลือกอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม การสุ่มตัวอย่างแบบโควตามีข้อจำกัดเช่นกัน เนื่องจากการเลือกตัวอย่างขึ้นอยู่กับความตั้งใจของนักวิจัย อาจทำให้เกิดความเอนเอียงในการเลือกตัวอย่างได้ และผลการวิจัยที่ได้ อาจไม่สามารถสรุปผลทั่วไปไปยังประชากรทั้งหมดได้ นอกจากนี้ การสุ่มตัวอย่างแบบโควตาไม่สามารถควบคุมความหลากหลายของตัวอย่างภายในกลุ่มย่อยได้อย่างแท้จริง

ตัวอย่างเช่น หากต้องการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการใช้บริการขนส่งสาธารณะ นักวิจัยอาจกำหนดโควตาให้มีผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้บริการรถเมล์ 50%

และรถไฟฟ้า 50% จากนั้นจะเลือกตัวอย่างที่ตรงตามโควตาจากผู้โดยสารที่ใช้บริการขนส่งสาธารณะในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น สถานีรถไฟฟ้าและป้ายรถเมล์ ซึ่งการเลือกตัวอย่างแบบนี้ช่วยให้นักวิจัยได้ข้อมูลที่มีความหลากหลายและเป็นประโยชน์ตามที่ต้องการ

9. การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) เป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างที่นักวิจัยเลือกตัวอย่างที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกต่อการเก็บข้อมูล วิธีนี้มักใช้ในงานวิจัยที่ต้องการเก็บข้อมูลในเวลาสั้น ๆ หรืองบประมาณจำกัด เนื่องจากไม่ต้องใช้การวางแผนซับซ้อนในการเลือกตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวกมักใช้ในสถานการณ์ที่นักวิจัยต้องการข้อมูลเบื้องต้นหรือข้อมูลเชิงสำรวจเพื่อทำการศึกษาเบื้องต้นก่อนที่จะทำการวิจัยในระดับที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น การสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาที่เดินผ่านในบริเวณมหาวิทยาลัย หรือการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ที่เข้าใช้บริการในห้างสรรพสินค้า เป็นต้น การสุ่มตัวอย่างแบบนี้ช่วยให้นักวิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้รวดเร็วและไม่ซับซ้อน

การเลือกตัวอย่างในการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวกนั้นมักอาศัยการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ใกล้เคียงหรืออยู่ในสถานที่ที่สะดวกต่อการเก็บข้อมูล ตัวอย่างเช่น หากนักวิจัยต้องการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บริการร้านกาแฟ อาจทำการแจกแบบสอบถามให้กับลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการในช่วงเวลาที่กำหนด หรือหากต้องการศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริโภคของนักศึกษามหาวิทยาลัย อาจทำการสัมภาษณ์นักศึกษาที่อยู่ในห้องสมุดหรือโรงอาหาร

การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวกมีข้อดีคือ สามารถเก็บข้อมูลได้รวดเร็วและประหยัดเวลาและทรัพยากร เนื่องจากไม่ต้องใช้วิธีการสุ่มเลือกที่ซับซ้อน นอกจากนี้ยังช่วยให้นักวิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้ในสถานการณ์ที่ยากต่อการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการในวิธีการอื่น

อย่างไรก็ตาม การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวกมีข้อจำกัดหลายประการ เนื่องจากการเลือกตัวอย่างขึ้นอยู่กับความสะดวกของนักวิจัย อาจทำให้เกิดความเอนเอียงและไม่สามารถสรุปผลทั่วไปไปยังประชากรทั้งหมดได้ ผลการวิจัยที่ได้ อาจไม่เป็นตัวแทนที่แท้จริงของประชากรที่ต้องการศึกษา นอกจากนี้การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวกยังไม่สามารถควบคุมคุณภาพของข้อมูลที่ได้ได้อย่างแท้จริง เนื่องจากตัวอย่างที่เลือกอาจไม่มีความหลากหลายเพียงพอ

ตัวอย่างเช่น หากต้องการศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าในห้างสรรพสินค้า นักวิจัยอาจทำการแจกแบบสอบถามให้กับลูกค้าที่เดินผ่านในช่วงเวลาที่กำหนด ซึ่งวิธีนี้ช่วยให้ได้ข้อมูลอย่างรวดเร็วและสะดวก แต่ข้อมูลที่ได้ อาจไม่สามารถเป็นตัวแทนของลูกค้าทั้งหมดในห้างสรรพสินค้าได้ เนื่องจากลูกค้าที่มาช่วงเวลาอื่นอาจมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ดังนั้นการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวกเป็นวิธีที่ง่ายและรวดเร็วในการเก็บข้อมูลเบื้องต้น แต่ควรใช้อย่างระมัดระวังเนื่องจากมีข้อจำกัดในการสรุปผลทั่วไปและคุณภาพของข้อมูลที่ได้

10. การสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) เป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพหรือเชิงสำรวจ ซึ่งเน้นการหากลุ่มตัวอย่างที่ยากต่อการเข้าถึงหรือเป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ วิธีนี้เริ่มต้นด้วยการเลือกตัวอย่างเริ่มต้นจำนวนหนึ่ง จากนั้นใช้ตัวอย่างเหล่านั้นในการ

แนะนำหรือเสนอแนะกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ที่มีลักษณะหรือคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการในการวิจัย ซึ่งกระบวนการนี้จะดำเนินไปเรื่อย ๆ คล้ายกับการกลิ้งลูกบอลหิมะที่ค่อย ๆ โตขึ้น

การสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่มักใช้ในสถานการณ์ที่กลุ่มเป้าหมายมีลักษณะเฉพาะเจาะจงและยากต่อการเข้าถึง เช่น การศึกษากลุ่มคนไร้บ้าน ผู้ติดยาเสพติด หรือกลุ่มชุมชนที่มีความเสี่ยง การใช้วิธีนี้ช่วยให้นักวิจัยสามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถหาผ่านวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอื่นได้ ในกระบวนการนี้ นักวิจัยจะเริ่มจากการหาตัวอย่างเริ่มต้นที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นนักวิจัยจะขอให้ตัวอย่างเริ่มต้นนี้แนะนำคนอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการ วิธีนี้จะทำให้กลุ่มตัวอย่างขยายวงกว้างขึ้นเรื่อย ๆ ผ่านการแนะนำจากตัวอย่างก่อนหน้า

ตัวอย่างเช่น หากนักวิจัยต้องการศึกษาพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในกลุ่มวัยรุ่น นักวิจัยอาจเริ่มจากการหาตัวอย่างเริ่มต้นที่เป็นวัยรุ่นที่มีประสบการณ์ในการใช้สารเสพติด จากนั้นขอให้ตัวอย่างเหล่านั้นแนะนำเพื่อนหรือคนรู้จักที่มีประสบการณ์เดียวกัน ซึ่งกระบวนการนี้จะช่วยให้นักวิจัยสามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเฉพาะและยากต่อการหาผ่านวิธีการอื่น

การสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่มีข้อดีคือ สามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างที่ยากต่อการเข้าถึงได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว นอกจากนี้ยังช่วยให้นักวิจัยสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความสัมพันธ์กับกลุ่มตัวอย่างได้ง่ายขึ้น เนื่องจากตัวอย่างที่แนะนำมามากจะมีความไว้วางใจในตัวนักวิจัยจากการแนะนำของเพื่อนหรือคนรู้จัก

อย่างไรก็ตาม การสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่มีข้อจำกัดเช่นกัน เนื่องจากการเลือกตัวอย่างขึ้นอยู่กับคำแนะนำของตัวอย่างก่อนหน้า อาจทำให้เกิดความเอนเอียงในการเลือกตัวอย่างได้ และกลุ่มตัวอย่างที่ได้ อาจมีความคล้ายคลึงกันมากเกินไป ทำให้ขาดความหลากหลาย นอกจากนี้ การวิจัยแบบนี้ยังอาจทำให้ยากต่อการควบคุมขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้ และผลการวิจัยที่ได้ อาจไม่สามารถสรุปผลทั่วไปไปยังประชากรทั้งหมดได้

ดังนั้นการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการหากลุ่มตัวอย่างที่ยากต่อการเข้าถึงและมีลักษณะเฉพาะ แม้จะมีข้อจำกัดในการควบคุมความหลากหลายและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง แต่ถ้าใช้อย่างเหมาะสม การสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่จะช่วยให้นักวิจัยได้ข้อมูลที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ในการศึกษาเรื่องราวเฉพาะเจาะจง

บทสรุป

การเลือกใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมเป็นขั้นตอนสำคัญในการทำวิจัย เนื่องจากเทคนิคที่ใช้สามารถส่งผลกระทบต่อคุณภาพและความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย นักวิจัยควรพิจารณาเลือกเทคนิคการสุ่มตัวอย่างที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ลักษณะของประชากร และทรัพยากรที่มีอยู่ เทคนิคการสุ่มตัวอย่างมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีจุดเด่นและข้อจำกัดต่างกันไป ซึ่งการเลือกใช้เทคนิคที่เหมาะสมจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่มีความเป็นตัวแทนของประชากรและสามารถนำไปวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการวิจัยที่ต้องการข้อมูลที่สามารถสรุปผลทั่วไปไปยังประชากรทั้งหมด ควรใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) หรือการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ซึ่งทั้งสองวิธีนี้ช่วยให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรได้ดี โดยการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่ายจะใช้วิธีการสุ่มเลือกตัวอย่างจากประชากรทั้งหมดอย่างเป็นธรรม ในขณะที่การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นจะช่วยเพิ่มความแม่นยำในการเลือกตัวอย่างโดยการแบ่งประชากรออกเป็นชั้น ๆ ตามลักษณะหรือคุณสมบัติที่กำหนดก่อน แล้วสุ่มเลือกตัวอย่างจากแต่ละชั้น

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพที่ต้องการข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะเฉพาะหรือมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นเทคนิคที่เหมาะสม วิธีนี้ช่วยให้นักวิจัยสามารถเลือกตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การศึกษาผู้เชี่ยวชาญในด้านใดด้านหนึ่ง หรือการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ใช้เทคโนโลยีเฉพาะทาง

สำหรับการวิจัยที่ต้องการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่ยากต่อการเข้าถึงหรือมีลักษณะเฉพาะ การสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) เป็นเทคนิคที่มีประโยชน์ นักวิจัยสามารถเริ่มต้นจากการเลือกตัวอย่างเริ่มต้นที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ แล้วขอให้ตัวอย่างเหล่านั้นแนะนำกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการ วิธีนี้ช่วยให้สามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างที่ซับซ้อนและยากต่อการหาผ่านวิธีการอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการวิจัยที่ต้องการความรวดเร็วและสะดวกในการเก็บข้อมูล การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) เป็นทางเลือกที่เหมาะสม นักวิจัยสามารถเลือกตัวอย่างที่เข้าถึงได้ง่ายและสะดวกต่อการเก็บข้อมูล เช่น การสำรวจความคิดเห็นของคนที่เดินผ่านในบริเวณที่กำหนด แม้ว่าวิธีนี้อาจมีข้อจำกัดในการสรุปผลทั่วไปไปยังประชากรทั้งหมด แต่สามารถใช้เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้นหรือการสำรวจเบื้องต้นได้อย่างรวดเร็ว

ดังนั้นการเลือกใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ลักษณะของประชากร และทรัพยากรที่มีอยู่ นักวิจัยควรพิจารณาและเลือกใช้เทคนิคที่สามารถให้ข้อมูลที่มีคุณภาพและเป็นตัวแทนของประชากรได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- Babbie, E. (2010). *The Practice of Social Research*. 12th ed.. Wadsworth.
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling Techniques*. 3rd ed.. John Wiley & Sons.
- Creswell, J. W. (2014). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. Singapore: Sage Publications.
- Etikan, I., Musa, S. A., & Alkassim, R. S. (2016). Comparison of Convenience Sampling and Purposive Sampling. *American Journal of Theoretical and Applied Statistics*, 5(1), 1-4.

- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2011). How to Design and Evaluate Research in Education. New York: McGraw-Hill.
- Fowler, F. J. (2014). Survey Research Methods. 5th ed.. Singapore: Sage Publications
- Groves, R. M., Fowler Jr., F. J., Couper, M. P., Lepkowski, J. M., Singer, E., & Tourangeau, R. (2009). Survey Methodology. 2nd ed.. Chichester: John Wiley & Sons.
- Kish, L. (1965). Survey Sampling. Chichester: John Wiley & Sons.
- Lohr, S. L. (2009). Sampling: Design and Analysis. Canada: Nelson Education.
- Neuman, W. L. (2014). Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches. Essex: Pearson.
- Thompson, S. K. (2012). Sampling. 3rd ed.. Chichester: John Wiley & Sons.
- Trochim, W. M., & Donnelly, J. P. (2007). The Research Methods Knowledge Base. Mason: Atomic Dog Publishing.

บทบาทภาครัฐในการแก้ไขปัญหาความยากจนในมิติทางเศรษฐกิจและสังคม
The Role of the Government in Addressing Poverty from Economic
and Social Perspectives

ฉัฐวัฒน์ ชัชวณัฐภาณุ¹

Chattawat Shatnataphat

¹คณะบริหารธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Faculty of Business Administration and Public Administration, Western University

Corresponding author e-mail: chattawat.sh@western.ac.th

Received: 2024-01-11 Revised: 2024-02-21 Accepted: 2024-02-25

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาความยากจนในมิติทางเศรษฐกิจและสังคม ความยากจนเป็นปัญหาที่ซับซ้อนซึ่งเชื่อมโยงกับปัจจัยหลายด้าน การแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องอาศัยบทบาทของภาครัฐในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ได้แก่ นโยบายการคลังที่มุ่งเน้นการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและสวัสดิการสังคม เพื่อเสริมสร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำ และนโยบายการเงินที่กระตุ้นการลงทุนและการจ้างงานเพื่อลดความยากจน การออกแบบและประเมินนโยบายอย่างรอบคอบและยืดหยุ่นช่วยให้รัฐสามารถรับมือกับปัจจัยภายนอก เช่น วิกฤตเศรษฐกิจ การสร้างระบบการบริหารที่โปร่งใสและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนช่วยให้การดำเนินนโยบายมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การประยุกต์ใช้นโยบายที่ตอบสนองต่อสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเท่าเทียมและความยั่งยืนในสังคม

คำสำคัญ (Keywords): บทบาทภาครัฐ; ปัญหาความยากจน; มิติทางเศรษฐกิจและสังคม

Abstract

This piece looks at the role of a government in dealing with poverty from money and social views. Poverty is a tricky issue tied to many things and needs government help through big picture plans. Money rules that put cash into roads and social support create chances and lessen unfairness, while rules about cash push funding and jobs to ease poverty. Good plan-making and open checks let governments meet outside problems, like money crises. Clear management and active work from all parts help make policies work well. Using flexible rules that match shifting money times is key for helping fairness and lasting health in

community. The state's smart method to equalize money rise and social care is must for lessening hardship and building a united and strong society.

Keywords: Government Role; Poverty; Economic and Social Dimensions

บทนำ (Introduction)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาความยากจนเป็นประเด็นที่มีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัยทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ความยากจนส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชากร การเข้าถึงทรัพยากรพื้นฐาน เช่น อาหาร น้ำสะอาด การศึกษา และการดูแลสุขภาพที่มีคุณภาพ เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น (Smith, 2019) ความยากจนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาแล้ว แม้จะมีความแตกต่างในระดับและรูปแบบของปัญหา แต่ความยากจนยังคงเป็นอุปสรรคใหญ่ในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ (World Bank, 2022) ในหลายกรณี ปัญหาความยากจนมีความเชื่อมโยงกับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความไม่เท่าเทียมทางรายได้ ความไม่สมดุลทางโอกาส และการเข้าถึงทรัพยากรที่จำกัด ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ทำให้ประชาชนที่อยู่ในสภาวะยากจนไม่สามารถพัฒนาตนเองหรือเข้าถึงโอกาสในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีได้ (Milanovic, 2016)

ความสำคัญของการแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก โดยมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) โดยองค์การสหประชาชาติ ซึ่งหนึ่งในเป้าหมายหลักคือการขจัดความยากจนในทุกรูปแบบให้หมดไปจากโลก ภายในปี 2030 (United Nations, 2015) การบรรลุเป้าหมายนี้จำเป็นต้องมีการร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศในการวางแผนนโยบายและดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถลดช่องว่างระหว่างชนชั้นทางสังคมและสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันให้แก่ทุกคน (Ravallion, 2020) การแก้ไขปัญหาความยากจนของภาครัฐมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนานโยบายที่มุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม นโยบายที่มีประสิทธิภาพจะช่วยเสริมสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางสังคม เช่น การศึกษา การสาธารณสุข และการฝึกทักษะอาชีพ ซึ่งช่วยให้ประชาชนสามารถมีศักยภาพในการสร้างรายได้ที่เพียงพอและหลุดพ้นจากความยากจน (Banerjee & Duflo, 2011)

ในหลายประเทศ นโยบายสวัสดิการสังคมมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือประชากรที่มีรายได้น้อย เช่น การให้เงินช่วยเหลือทางตรง การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และโครงการเพื่อการสร้างงานในชุมชน (Sen, 1999) อย่างไรก็ตาม การดำเนินนโยบายเหล่านี้จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์และประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้ ความท้าทายของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาความยากจนยังเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงทางเศรษฐกิจระดับมหภาค เช่น ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ วิกฤตเศรษฐกิจโลก และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตลาดแรงงาน (Stiglitz, 2018) ปัจจัย

เหล่านี้ส่งผลต่อการวางแผนและการดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งลดความยากจนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ การสร้างความตระหนักรู้และการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาความยากจนก็มีความสำคัญเช่นกัน เนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาวจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม (Putnam, 2000) ความร่วมมือดังกล่าวช่วยให้การดำเนินนโยบายสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของประชาชน และช่วยสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาในระยะยาว การแก้ไขปัญหาความยากจนจึงไม่ใช่เพียงแค่การให้ความช่วยเหลือทางการเงินในระยะสั้น แต่ต้องมีการวางแผนในระยะยาวที่มีองค์ประกอบทางเศรษฐกิจ สังคม และการมีส่วนร่วมของประชาชน การสร้างระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใสจะช่วยส่งเสริมความเชื่อมั่นของประชาชนในการดำเนินนโยบายของรัฐ และเพิ่มโอกาสในการบรรลุเป้าหมายในการลดความยากจนในระยะยาว (Acemoglu & Robinson, 2012) ด้วยการศึกษาวิจัยที่ครอบคลุมและการนำเอาแนวทางที่มีประสิทธิภาพมาใช้ ภาครัฐสามารถทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหาความยากจนและสร้างโอกาสในการพัฒนาที่เท่าเทียมกันสำหรับทุกภาคส่วนของสังคม การเน้นการพัฒนาทักษะ การศึกษา และการเข้าถึงโอกาสในตลาดแรงงานที่ดีขึ้น ถือเป็นวิธีการที่ช่วยให้ประชาชนมีศักยภาพในการสร้างรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในระยะยาว (Bloom & Canning, 2008)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ปัญหาความยากจนเป็นอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในหลายประเทศ การลดความยากจนจึงเป็นเป้าหมายสำคัญที่ทั่วโลกให้ความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่องค์การสหประชาชาติได้กำหนดไว้ ซึ่งต้องการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในการดำเนินนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน การแก้ไขปัญหาความยากจนไม่เพียงแต่เน้นการให้ความช่วยเหลือทางการเงินในระยะสั้น แต่ยังต้องการการวางแผนระยะยาวที่ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยภาครัฐต้องมีบทบาทสำคัญในการวางนโยบายที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น การส่งเสริมการศึกษา การพัฒนาทักษะอาชีพ และการเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ การสร้างระบบการบริหารที่มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพยังเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความร่วมมือจากประชาชน การบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมช่วยให้การแก้ปัญหาความยากจนเป็นไปอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การจัดการปัญหาความยากจนที่มีประสิทธิภาพจึงต้องอาศัยการวิเคราะห์ที่รอบคอบ การประเมินผลที่ต่อเนื่อง และการปรับปรุงนโยบายให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

นโยบายสวัสดิการสังคมและผลกระทบต่อ การลดความยากจน

นโยบายสวัสดิการสังคมมีบทบาทสำคัญในการลดความยากจนและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชากร โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีรายได้น้อย นโยบายเหล่านี้มีเป้าหมายเพื่อสร้างความมั่นคงทาง

เศรษฐกิจและสังคมให้แก่ประชาชนผ่านการให้ความช่วยเหลือและบริการสาธารณะที่จำเป็น เช่น การดูแลสุขภาพ การศึกษา และการฝึกอบรมทักษะอาชีพ (Barr, 2012) ในประเทศที่มีการดำเนินนโยบายสวัสดิการสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ มักจะพบว่าระดับความยากจนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ตัวอย่างเช่น ในประเทศสแกนดิเนเวียที่มีการจัดการระบบสวัสดิการที่ครอบคลุม เช่น การให้เงินสนับสนุนการเลี้ยงดูบุตร การสนับสนุนด้านที่พักอาศัย และการให้บริการสุขภาพฟรี ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าประชากรในประเทศเหล่านี้มีคุณภาพชีวิตที่สูงและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจน้อยลง (Esping-Andersen, 1990)

นโยบายสวัสดิการสังคมที่มีความยั่งยืนจำเป็นต้องมีการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมและการกำหนดนโยบายที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การบริหารจัดการนโยบายเหล่านี้จึงควรมีการประเมินผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ การวางแผนและการดำเนินการของภาครัฐจึงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการลดความยากจนและสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันให้แก่ประชาชนทุกคน (Midgley, 1997) ในหลายประเทศที่กำลังพัฒนา นโยบายสวัสดิการสังคมยังคงเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญ เช่น ข้อจำกัดทางการเงิน ความขาดแคลนทรัพยากร และการขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างในประเทศแถบเอเชีย การจัดสรรงบประมาณในด้านสวัสดิการสังคมมักจะถูกจำกัดอยู่ในสัดส่วนที่ไม่สูงเมื่อเทียบกับรายจ่ายอื่น ๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการช่วยเหลือประชาชนลดลง (Barrientos & Hulme, 2008)

การออกแบบนโยบายที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่นเป็นสิ่งจำเป็น การศึกษาในประเทศต่าง ๆ พบว่าการนำแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนมาใช้ในการดำเนินนโยบายสวัสดิการสามารถช่วยให้การเข้าถึงบริการทางสังคมมีประสิทธิภาพมากขึ้นและลดความเหลื่อมล้ำในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Sen, 1999) ในประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจผสม นโยบายสวัสดิการสังคมที่มีประสิทธิภาพมักจะรวมการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน เช่น การสร้างเครือข่ายการคุ้มครองทางสังคมผ่านการประกันสุขภาพที่ภาครัฐและเอกชนร่วมมือกัน นโยบายดังกล่าวสามารถลดภาระทางการเงินของประชาชนในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน เช่น การเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุ (Devereux, 2002)

อย่างไรก็ตาม การจัดการนโยบายสวัสดิการที่มีความยั่งยืนจำเป็นต้องเผชิญกับความท้าทายที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น วิกฤตเศรษฐกิจโลกหรือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรสูงอายุเป็นตัวอย่างหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของนโยบายสวัสดิการ เนื่องจากภาครัฐต้องมีการวางแผนและจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เพียงพอต่อการดูแลกลุ่มผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น (Stiglitz, 2018) การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของนโยบายสวัสดิการสังคมในระดับโลกแสดงให้เห็นว่านโยบายที่ออกแบบมาอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมสามารถช่วยลดความยากจนและเพิ่มความมั่นคงให้กับประชาชนได้อย่างแท้จริง การมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการสนับสนุนการเข้าถึงโอกาสในการศึกษาและการฝึกอบรมทักษะอาชีพเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาที่ยั่งยืนและการแก้ไขปัญหา

ความยากจน (Banerjee & Duflo, 2011) ดังนั้น นโยบายสวัสดิการสังคมจึงมีบทบาทที่มากกว่า การให้ความช่วยเหลือทางการเงินในระยะสั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางสังคมในระยะยาว การพัฒนานโยบายที่มีการประเมินผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องโดยอิงจากหลักฐานทางวิจัยและการมีส่วนร่วมของประชาชนจะช่วยให้การลดความยากจนเป็นไปอย่างยั่งยืน และมีประสิทธิภาพ (Ravallion, 2020)

ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและบทบาทของรัฐในการลดช่องว่างรายได้

ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ความไม่เท่าเทียมดังกล่าวไม่เพียงแต่หมายถึงความแตกต่างทางรายได้ระหว่างกลุ่มคนในสังคม แต่ยังครอบคลุมถึงการเข้าถึงโอกาสและทรัพยากรต่าง ๆ เช่น การศึกษา การฝึกอบรมทักษะ การเข้าถึงบริการสุขภาพ และโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Milanovic, 2016) บทบาทของรัฐในการลดความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและช่องว่างรายได้เป็นสิ่งที่ไม่ได้รับความสนใจอย่างมาก รัฐมีหน้าที่ในการวางแผนนโยบายที่ส่งเสริมความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการใช้นโยบายต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงระบบภาษี การจัดการงบประมาณเพื่อการช่วยเหลือทางสังคม และการส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ช่วยเพิ่มโอกาสให้กับประชาชน (Stiglitz, 2018) หนึ่งในนโยบายที่สำคัญในการลดความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจคือการจัดการระบบภาษีที่มีความเป็นธรรม การจัดเก็บภาษีในลักษณะก้าวหน้า เช่น ภาษีเงินได้ที่อัตราสูงขึ้นสำหรับผู้มีรายได้มาก ช่วยลดช่องว่างรายได้ระหว่างกลุ่มประชากร นอกจากนี้ การใช้รายได้จากการเก็บภาษีเพื่อสนับสนุนโครงการสวัสดิการสังคม เช่น โครงการประกันสุขภาพถ้วนหน้า และการช่วยเหลือด้านการศึกษา สามารถช่วยเพิ่มโอกาสให้ผู้มีรายได้น้อยสามารถพัฒนาตนเองได้ (Atkinson, 2015)

การเข้าถึงการศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ การศึกษาที่มีคุณภาพช่วยให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงงานที่มีรายได้สูงขึ้นและสามารถสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่ครอบครัวได้ รัฐสามารถมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนระบบการศึกษาที่เท่าเทียมและการฝึกอบรมทักษะที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน (Sen, 1999) นโยบายการศึกษาในระยะยาวยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสร้างความยั่งยืนให้แก่สังคม (Bloom & Canning, 2008) อีกหนึ่งบทบาทสำคัญของรัฐในการลดความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจคือการส่งเสริมการเข้าถึงทรัพยากรและบริการพื้นฐาน เช่น การเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพและราคาไม่แพง การพัฒนาระบบขนส่งมวลชน และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่ช่วยให้การกระจายโอกาสเป็นไปได้อย่างทั่วถึง (World Bank, 2022) การเข้าถึงบริการเหล่านี้ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและเพิ่มโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อยู่ในกลุ่มรายได้น้อย ในอีกด้านหนึ่ง การสร้างโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจผ่านการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เป็นนโยบายที่มีประสิทธิภาพในการลดช่องว่างรายได้และสร้างงานในชุมชน นโยบายสนับสนุนการเข้าถึงแหล่ง

เงินทุน การฝึกอบรมทางธุรกิจ และการส่งเสริมการตลาดช่วยให้ SMEs สามารถเติบโตและสร้างงานให้กับประชาชนได้มากขึ้น (Banerjee & Duflo, 2011)

แม้ว่ารัฐจะมีบทบาทที่สำคัญในการลดความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ แต่การทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนเป็นสิ่งที่จำเป็น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการลดความเหลื่อมล้ำ ตัวอย่างเช่น การจัดทำโครงการพัฒนาโดยความร่วมมือกับชุมชนช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและรับประโยชน์โดยตรงจากการพัฒนา (Putnam, 2000) การลดช่องว่างรายได้จึงไม่ใช่เพียงแค่การลดความแตกต่างทางเศรษฐกิจ แต่ยังเกี่ยวข้องกับการสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกัน การเสริมสร้างศักยภาพของประชาชน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการกระจายทรัพยากรอย่างทั่วถึงในสังคม การจัดการปัญหานี้ต้องอาศัยการวางแผนนโยบายที่ครอบคลุมและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถสร้างความยั่งยืนและความเป็นธรรมในสังคมได้อย่างแท้จริง (Acemoglu & Robinson, 2012)

การเข้าถึงการศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อแก้ปัญหาความยากจน

การเข้าถึงการศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพเป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ไขปัญหาความยากจน การศึกษาเป็นพื้นฐานที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานและเศรษฐกิจที่พัฒนาอย่างรวดเร็วได้ การให้โอกาสทางการศึกษาและการฝึกอบรมทักษะอาชีพที่มีคุณภาพแก่ประชาชนจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการลดความยากจนและความไม่เท่าเทียมในสังคม (Banerjee & Duflo, 2011) การเข้าถึงการศึกษาไม่ได้หมายความว่าแค่การเข้าเรียนในระดับเบื้องต้น แต่ครอบคลุมถึงการเรียนต่อเนื่องและการฝึกอบรมวิชาชีพ การศึกษาที่มีคุณภาพช่วยให้ประชาชนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการสร้างรายได้และพัฒนาตนเองในตลาดแรงงาน การวิจัยพบว่าประเทศที่มีการเข้าถึงการศึกษาที่ดีและการพัฒนาทักษะอาชีพที่หลากหลายสามารถลดอัตราความยากจนได้อย่างมีนัยสำคัญ (World Bank, 2022) โดยการศึกษาช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่สามารถนำไปปรับใช้ในอาชีพที่มีรายได้สูงและมั่นคงมากขึ้น (UNESCO, 2018) การพัฒนาทักษะอาชีพมีความสำคัญไม่น้อยกว่าการศึกษาในโรงเรียน ทักษะอาชีพที่เหมาะสมกับตลาดแรงงานช่วยให้ประชาชนมีความพร้อมในการทำงานและสามารถปรับตัวได้ในสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง การฝึกอบรมที่เน้นการพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติ เช่น ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการสื่อสาร และทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ เป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มศักยภาพในการทำงานและสร้างโอกาสให้ประชาชนหลุดพ้นจากวงจรความยากจน (Bloom & Canning, 2008)

แม้ว่าการศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพจะเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการลดความยากจน แต่การเข้าถึงทรัพยากรเหล่านี้ยังคงเป็นปัญหาสำหรับประชากรในพื้นที่ห่างไกลหรือชุมชนที่ยากจน การขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษา เช่น ครูที่มีคุณภาพ โรงเรียนที่พร้อมและอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กและเยาวชนในชุมชนเหล่านี้ไม่ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม (OECD, 2020) เพื่อแก้ไขปัญหาี้ ภาครัฐจำเป็นต้องลงทุนในการพัฒนาระบบการศึกษา

ให้เข้าถึงได้ง่ายและมีคุณภาพ เช่น การพัฒนาเทคโนโลยีการสอนทางไกล การสนับสนุนทุนการศึกษา และการจัดอบรมครูให้มีทักษะที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่ทันสมัย (Sen, 1999) นอกจากการศึกษาในระดับพื้นฐานและการฝึกอบรมทักษะอาชีพแล้ว การศึกษาต่อในระดับสูงยังช่วยเพิ่มโอกาสในการพัฒนาอาชีพและรายได้ การวิจัยพบว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาหรือสูงกว่านั้นมีโอกาสได้งานที่มีรายได้สูงกว่าและมีความมั่นคงมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่า (Milanovic, 2016) อย่างไรก็ตาม ภาครัฐจำเป็นต้องสร้างระบบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงการศึกษาระดับสูงได้โดยไม่ถูกจำกัดด้วยสถานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม

การพัฒนาทักษะอาชีพและการศึกษายังเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีใหม่ๆ ทำให้ความต้องการทักษะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะเฉพาะทาง เช่น การเขียนโปรแกรม การจัดการข้อมูล และการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน เป็นแนวทางที่ช่วยให้แรงงานมีความสามารถในการแข่งขันในตลาดงานที่มีการเปลี่ยนแปลง (Acemoglu & Robinson, 2012) ดังนั้น การเข้าถึงการศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพจึงมีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน ภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ ควรร่วมมือกันในการสร้างระบบการศึกษาและการฝึกอบรมที่เข้าถึงได้ง่ายและมีคุณภาพสูง การลงทุนในด้านการศึกษาและทักษะอาชีพไม่เพียงแต่ช่วยลดความยากจนในระยะสั้น แต่ยังสร้างความยั่งยืนและเสริมสร้างเศรษฐกิจและสังคมให้มีความเข้มแข็งในระยะยาว (Ravallion, 2020)

การพัฒนาชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหาความยากจน

การพัฒนาชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน โดยการพัฒนาชุมชนเน้นไปที่การสร้างความเข้มแข็งในระดับชุมชนและการสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิต (Putnam, 2000) การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ปัญหาความยากจนและความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคม (Chambers, 1994) การพัฒนาชุมชนมีหลากหลายแนวทาง เช่น การส่งเสริมการศึกษา การพัฒนาทักษะอาชีพ และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้โครงการต่าง ๆ สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของชุมชนและประชาชนมีความรู้สึกมีส่วนร่วมในการสร้างความเปลี่ยนแปลง (Sen, 1999) การมีส่วนร่วมนี้ไม่เพียงช่วยให้โครงการประสบความสำเร็จ แต่ยังเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาที่ยั่งยืนอีกด้วย

การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถเกิดขึ้นได้ในหลายรูปแบบ เช่น การเข้าร่วมประชุม และให้ความเห็น การทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน การร่วมเป็นอาสาสมัครในโครงการพัฒนาชุมชน เป็นต้น (Mansuri & Rao, 2013) นอกจากนี้ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจช่วยเพิ่มความโปร่งใสและความเชื่อมั่นต่อกระบวนการพัฒนาของรัฐ ซึ่งทำให้เกิดความร่วมมือที่ดีขึ้นระหว่างประชาชนและภาครัฐ (Pretty, 1995) หนึ่งใน

กรณีศึกษาที่สำคัญของการพัฒนาชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหาความยากจนคือโครงการที่มีการรวมกลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์ในหลายประเทศ การสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกันสร้างกลุ่มออมทรัพย์ช่วยเพิ่มความมั่นคงทางการเงินและส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในธุรกิจขนาดเล็ก ซึ่งช่วยให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นและลดความยากจนได้ (Collier, 2007)

นอกจากนี้ การศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาชุมชนและแก้ปัญหาความยากจน การให้การศึกษาด้านฝีมือและฝึกอบรมทักษะใหม่ ๆ ช่วยให้ประชาชนมีศักยภาพในการหางานที่มีรายได้ดีขึ้นและมีโอกาสพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (UNESCO, 2015) การพัฒนาทักษะยังช่วยลดความเสี่ยงของการขาดรายได้ในระยะยาว โดยเฉพาะในกลุ่มคนที่อยู่ในสถานะเสี่ยงต่อความยากจน (Todaro & Smith, 2015) การทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมพัฒนาชุมชน เช่น การสนับสนุนทุนและการให้คำปรึกษาด้านการบริหารจัดการ (World Bank, 2022) การสนับสนุนดังกล่าวช่วยให้โครงการพัฒนามีความยั่งยืนและสามารถขยายผลในระดับที่กว้างขึ้นได้

ความสำเร็จของการพัฒนาชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนยังขึ้นอยู่กับความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรและการสนับสนุนที่เหมาะสมจากภาครัฐ การสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากร เช่น การศึกษา การดูแลสุขภาพ และโอกาสในการทำงาน มีความสำคัญในการลดความยากจนและสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (Stiglitz, 2018) การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องมีการสร้างระบบสนับสนุนที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรให้กับประชาชน ดังนั้น การพัฒนาชุมชนที่มีประชาชนมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การแก้ปัญหาความยากจนมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การมีส่วนร่วมนี้ช่วยให้ประชาชนรู้สึกมีส่วนร่วม กระบวนการตัดสินใจและสนับสนุนการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง ซึ่งสร้างความเข้มแข็งในชุมชนและสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกัน (Pretty, 1995; Sen, 1999) การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและชุมชนเป็นการเสริมสร้างระบบที่มีความยืดหยุ่นและสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้ (Mansuri & Rao, 2013)

ผลกระทบของนโยบายเศรษฐกิจมหภาคต่อการลดความยากจน

นโยบายเศรษฐกิจมหภาคเป็นเครื่องมือสำคัญที่รัฐบาลใช้ในการปรับทิศทางทางเติบโตทางเศรษฐกิจและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน การใช้นโยบายเหล่านี้มีผลกระทบโดยตรงต่อการลดความยากจนและการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาว โดยทั่วไป นโยบายเศรษฐกิจมหภาคสามารถแบ่งออกเป็นสองประเภทหลัก คือ นโยบายการคลังและนโยบายการเงิน ซึ่งทั้งสองประเภทมีบทบาทสำคัญในการลดความยากจน (Stiglitz, 2018) นโยบายการคลังเป็นการดำเนินการของรัฐบาลผ่านการใช้จ่ายสาธารณะและการเก็บภาษี การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การพัฒนาโรงเรียน โรงพยาบาล และถนน มีส่วนช่วยในการเสริมสร้างโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (Banerjee & Duflo, 2011) นอกจากนี้ การ

ให้สวัสดิการสังคมและการสนับสนุนการเข้าถึงบริการพื้นฐานยังช่วยลดภาระทางเศรษฐกิจของครัวเรือนที่มีรายได้น้อย ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนหลุดพ้นจากวงจรความยากจน (World Bank, 2022) ในทางกลับกัน นโยบายการเงินที่ดำเนินการโดยธนาคารกลางผ่านการควบคุมอัตราดอกเบี้ยและการจัดการอุปทานเงินในระบบเศรษฐกิจ มีผลต่ออัตราการลงทุนและการจ้างงาน การลดอัตราดอกเบี้ยช่วยกระตุ้นให้เกิดการลงทุนภาคเอกชน และเป็นการสร้างงานที่ช่วยเพิ่มรายได้ของประชาชน การเข้าถึงงานที่มีรายได้เพียงพอเป็นปัจจัยสำคัญในการลดความยากจนในระยะยาว (Bloom & Canning, 2008)

แม้ว่านโยบายเศรษฐกิจมหภาคจะมีประโยชน์ แต่การใช้นโยบายเหล่านี้ต้องมีภาวะวิเคราะห์และวางแผนอย่างรอบคอบ หากไม่มีการจัดการที่ดี นโยบายบางประเภทอาจทำให้เกิดผลกระทบด้านลบ เช่น การใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัวอย่างไม่รอบคอบอาจทำให้เกิดภาวะหนี้สาธารณะสูงเกินไป ซึ่งจะส่งผลให้รัฐบาลมีข้อจำกัดในการใช้งบประมาณเพื่อการพัฒนาสังคมและการลดความยากจนในอนาคต (Milanovic, 2016) การประยุกต์ใช้นโยบายเศรษฐกิจมหภาคที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงความแตกต่างทางโครงสร้างเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ รวมถึงการให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืน การสร้างนโยบายที่เน้นการเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ที่เท่าเทียมกันในทุกภาคส่วนของสังคม เช่น การส่งเสริมการศึกษาที่มีคุณภาพและการพัฒนาทักษะอาชีพที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน ช่วยเสริมสร้างศักยภาพของแรงงานและลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางรายได้ (Sen, 1999; Acemoglu & Robinson, 2012) นอกจากนี้ นโยบายที่ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจต้องสามารถรับมือกับปัจจัยภายนอก เช่น วิกฤตเศรษฐกิจโลกและการเปลี่ยนแปลงของตลาดการค้าโลก การสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจผ่านนโยบายการเงินที่มีความยืดหยุ่นจะช่วยให้รัฐบาลสามารถปรับตัวและรักษาเสถียรภาพในภาวะวิกฤตได้ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนที่มีรายได้น้อย (Stiglitz, 2018; Ravallion, 2020)

การศึกษาผลกระทบของนโยบายเศรษฐกิจมหภาคในการลดความยากจนยังต้องคำนึงถึงการประเมินผลและการปรับเปลี่ยนนโยบายอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป การสร้างกลไกการตรวจสอบและประเมินผลที่มีความโปร่งใสและเชื่อถือได้ จะช่วยให้รัฐบาลสามารถปรับเปลี่ยนนโยบายตามข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความยากจน (Putnam, 2000) ดังนั้น นโยบายเศรษฐกิจมหภาคมีบทบาทสำคัญในการลดความยากจนและเสริมสร้างความเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ แต่การออกแบบและดำเนินนโยบายเหล่านี้ต้องมีการวางแผนที่รอบคอบ การประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และการปรับเปลี่ยนตามสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว (Acemoglu & Robinson, 2012; World Bank, 2022).

บทสรุป (Conclusion)

จากการศึกษาสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า นโยบายเศรษฐกิจมหภาคเป็นเครื่องมือสำคัญที่รัฐบาลใช้ในการแก้ไขปัญหาความยากจนและเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาว นโยบายการคลังและนโยบายการเงินมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุนสวัสดิการสังคมช่วยเพิ่มโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงบริการพื้นฐานและมีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ การควบคุมอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมสามารถกระตุ้นการลงทุนและการจ้างงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการลดความยากจน แม้การใช้ นโยบายเหล่านี้มีประโยชน์ แต่หากไม่มีการจัดการที่ดี อาจนำไปสู่ผลกระทบด้านลบ เช่น การเกิดหนี้สาธารณะสูงและการขาดเสถียรภาพทางการเงิน การออกแบบนโยบายที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงและปรับปรุงนโยบายอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้ นโยบายเศรษฐกิจมหภาคจึงมีความสำคัญไม่เพียงแต่ในด้านการสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ยังส่งผลโดยตรงต่อการลดความยากจนและการเสริมสร้างความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน การประเมินผลและปรับเปลี่ยนนโยบายอย่างรอบคอบช่วยให้การลดความยากจนมีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง (References)

- Acemoglu, D., & Robinson, J. A. (2012). *Why nations fail: The origins of power, prosperity, and poverty*. New York: Crown Business.
- Atkinson, A. B. (2015). *Inequality: What can be done?*. Cambridge: Harvard University Press.
- Banerjee, A. V., & Duflo, E. (2011). *Poor economics: A radical rethinking of the way to fight global poverty*. New York: Public Affairs.
- Barr, N. (2012). *The economics of the welfare state*. New York: Oxford University Press.
- Barrientos, A., & Hulme, D. (2008). *Social protection for the poor and poorest: Concepts, policies, and politics*. London: Palgrave Macmillan.
- Bloom, D. E., & Canning, D. (2008). *Population health and economic growth*. Retrieved December 25, 2023, from <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/4e2a9443-7596-5003-88c6-ebc8379a49f7/content>
- Chambers, R. (1994). Participatory rural appraisal (PRA): Analysis of experience. *World Development*, 22(9), 1253–1268.
- Collier, P. (2007). *The bottom billion: Why the poorest countries are failing and what can be done about it*. New York: Oxford University Press.

- Devereux, S. (2002). Social protection for the poor: Lessons from recent international experience. Retrieved December 23, 2023, from <https://www.ids.ac.uk/download.php?file=files/Wp142.pdf>
- Esping-Andersen, G. (1990). The three worlds of welfare capitalism. Cambridge: Polity Press.
- Mansuri, G., & Rao, V. (2013). Localizing development: Does participation work? World Bank Publications. Retrieved December 23, 2023, from <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/7ec97d6d-602c-5525-858a-0bfc6cafff7f>
- Midgley, J. (1997). Social welfare in global context. Washington DC: SAGE Publications.
- Milanovic, B. (2016). Global inequality: A new approach for the age of globalization. Cambridge: Harvard University Press.
- OECD. (2020). Education at a Glance 2020: OECD Indicators. Paris: OECD Publishing.
- Pretty, J. (1995). Participatory learning for sustainable agriculture. *World Development*, 23(8), 1247 – 1263.
- Putnam, R. D. (2000). Bowling alone: The collapse and revival of American community. New York: Simon & Schuster.
- Ravallion, M. (2020). Poverty and Shared Prosperity 2020: Reversals of Fortune. Retrieved December 22, 2023, from <https://www.worldbank.org/en/publication/poverty-and-shared-prosperity-2020>
- Sen, A. (1999). Development as Freedom. New York: Anchor Books.
- Smith, A. (2019). Analysis on socio-economic policies. *Journal of Policy Studies*, 15(2), 45-67.
- Stiglitz, J. E. (2018). Globalization and its discontents revisited: Anti-globalization in the era of Trump.. New York: W. W. Norton & Company.
- Todaro, M. P., & Smith, S. C. (2015). Economic development. England: Pearson.
- UNESCO. (2015). Education for all 2000-2015: Achievements and challenges. Retrieved December 20, 2023, from <https://www.unesco.org/gem-report/en/efa-achievements-challenges>.
- UNESCO. (2018). Global Education Monitoring Report 2018. Retrieved December 20, 2023, from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000261593>.

-
- United Nations. (2015). Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development. Retrieved December 20, 2023, from <https://sdgs.un.org/2030agenda>.
- World Bank. (2022). World Development Report 2022: Finance for an equitable recovery. Retrieved December 20, 2023, from <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2022>

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่

"วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา" เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการด้านนวัตกรรมการบริหารธุรกิจ นวัตกรรมการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน นวัตกรรมการบริหารการศึกษา และนวัตกรรมการศึกษา

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review)

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย และตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุล พร้อมระบุชื่อต้นสังกัด หรือชื่อหน่วยงาน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และอีเมลของผู้นิพนธ์

1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่ และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง และแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) ผสมผสานเปรียบเทียบและผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะทั่วไปและข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.11 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย และตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดต่อมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุล พร้อมระบุชื่อต้นสังกัด หรือชื่อหน่วยงาน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และอีเมลของผู้นิพนธ์

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่นำเสนอ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย หรือภาษาต่างประเทศ

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษาต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://so11.tci-thaijo.org/index.php/IAEM/> เท่านั้น

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย พร้อมระบุต้นสังกัด หรือชื่อหน่วยงาน และอีเมลของผู้นิพนธ์ บทคัดย่อ และคำสำคัญ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือเนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH SarabunPSK

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วยเลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ชื่อเรื่อง

1.7 ต้นสังกัด หรือชื่อหน่วยงาน และอีเมลของผู้นิพนธ์ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ชื่อผู้นิพนธ์

1.8 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.9 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 300 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.10 หัวข้อคำสำคัญ/อังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (;) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.11 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.12 หัวข้อย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.13 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.14 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้นิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	กึ่งกลาง	ตัวธรรมดา
อีเมลของผู้นิพนธ์	14	กึ่งกลาง	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ได้รูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ			
จำนวนต้นฉบับ : มีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า			

เอกสารอ้างอิงในบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การอ้างอิงต้นเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยระบุชื่อ-นามสกุล ตามด้วย วงเล็บเปิด-ปิด แล้วระบุปีที่ตีพิมพ์ เช่นศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์ (2560) เป็นต้น
2. การอ้างอิงท้ายเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1. ผู้แต่งหนึ่งคน ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่ตีพิมพ์ เช่น (ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์, 2561)
2. ผู้แต่งสองคน ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองคนโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่ตีพิมพ์ เช่น (อนุวัต กระสังข์และสมาน งามสนิท, 2560)
3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างชื่อของผู้แต่งคนแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่ตีพิมพ์ เช่น (ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์และคณะ, 2562)

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1. ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่ตีพิมพ์ เช่น (Therry, 2018)
2. ถ้ามีผู้แต่งสองคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองคน โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่ตีพิมพ์ เช่น (Horry & Peter, 2018)
3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งคนแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่ตีพิมพ์ (Peter et al., 2010)

เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ
ทุกรายการ

เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

1. หนังสือ

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อหนังสือ./ครั้งที่พิมพ์(ถ้ามี)./เมืองที่พิมพ์./:/ สำนักพิมพ์.

Author./ (Year of Publication)./ Title of Book./ Edition of Book./ Place of Publication./:

Publisher Name.

ตัวอย่าง

อนุวัต กระสังข์. (2560). พื้นฐานรัฐประศาสนศาสตร์. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.

Cook, Robert D. (1995). Finite Element Modeling for Stress Analysis. New York: John
Wiley & Sons.

2. วารสาร

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์./ (ปี,/เดือน/วันที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่พิมพ์),/เลข
หน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author./ (Date of Publication)./ Title of Article./ Name of Journal./ Year (Volume),/ page.

ตัวอย่าง

ยรรยงวรรกร ทองแถม. (2563). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่นในการ
สร้างแบรนด์ชุมชนกาแฟไทยของบ้านรักไทย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก.
วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น. 6(4), 55-68.

Buchanan, I. B. (1974). Building organizational commitment: The socialization of managers in
work organizations. Administrative Science Quarterly. 19 (4), 533 - 545.

3. หนังสือพิมพ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์./ (ปี,/เดือน/วันที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้าแรก-/หน้า
สุดท้าย.

Author./ (Date of Publication)./ Title of Article./ Name of Newspaper./ page.

ตัวอย่าง

ปรียา เหล่าวิวัฒน์. (2549, พฤศจิกายน 6). เกียรติอันภาคภูมิใจ. กรุงเทพธุรกิจ, น. 13 - 14.

Jewell, Mark. (2006, November 7). Silent Aircraft' Spreads its Wings. Bangkok Post, p.
13

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อวิทยานิพนธ์./วิทยานิพนธ์ระดับ/(บัณฑิต, มหาบัณฑิต, ดุษฎี
บัณฑิตให้ระบุงให้ชัดเจน)./ชื่อสถานศึกษา.

Author./ (Year of Publication)./ Title of Thesis.// Degree of Thesis./ Publisher Name.

ตัวอย่าง

อนุวัต กระสังข์. (2557). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Anne L Tonkin. (2016). Leading schools for innovation and success: five case studies of Australian principals creating innovative school cultures. Doctoral thesis. The University of Melbourne.

5. รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อเรื่อง./ (รายงานผลการวิจัย)./ สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

อนุวัต กระสังข์. (2557). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม. รายงานผลการวิจัย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

6. สัมภาษณ์

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์./ (ปีที่สัมภาษณ์, วัน เดือน)./ ตำแหน่ง./ [บทสัมภาษณ์].

อนุวัต กระสังข์. (2560, 5 มีนาคม). คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี [บทสัมภาษณ์].

7. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง./ (ปีที่เผยแพร่)./ ชื่อเรื่อง./ สืบค้น วัน เดือน ปี./ จาก/ แหล่งที่มาของข้อมูล.

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2548). พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. สืบค้น 3 กรกฎาคม 2548, จาก <http://www.moc.go.th/thai/dbe/ecoco/e-com3.htm>

Buddhism Meditation Triratna Find us Community. (2020). Who Was The Buddha?. Retrieved March 20, 2020, from <https://thebuddhistcentre.com/text/who-was-buddha>.